

100.445

81.11.10

4.2

ความแตกต่างในการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่ที่มีต่อลักษณะ

การเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่น

ปริญญานิพนธ์

ของ

ราตรี ภูริภาตาวรรณ

2 ก.ย. 2525

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921 575, 391 5058

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน 2525

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

90435

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

อนันต์ ๑ =

ประธาน

อนันต์ ๑ =

ประธาน

จ. นต ๑๓๖

กรรมการ

จ. นต ๑๓๖

กรรมการ

นริศ ๑๓๖

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เพราะผู้เขียนได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดวงเดือน ศาสตร์กร และ อาจารย์ ประถม คำฉิม ที่ได้กรุณารับเป็น
อาจารย์ที่ปรึกษา และคอยให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขมาโดยตลอด ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนบางกะปิ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดธาตุทอง
ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมคงคา และผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิลา ที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวก
ในการทดสอบเด็ก และขอขอบพระคุณ คุณสุจินต์ ปริขามารถ ที่กรุณาให้ใช้แบบสอบถามครั้งนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์บังอร ชินกุลกิจนิวัฒน์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำ
ในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณ คุณลำไย ภูวิภาตาวรรณ ที่ได้พิมพ์ปริญญานิพนธ์ฉบับ
นี้ยังเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และคอยให้กำลังใจผู้เขียนด้วยดีเสมอมา จนกระทั่ง
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จเรียบร้อย

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พ่อและแม่ที่ให้การส่งเสริมในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ราตรี ภูวิภาตาวรรณ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	✓ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	✓ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	การอบรมเลี้ยงดู	7
	4 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อและแม่	8
	ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อกับแม่	9
	ลักษณะความเป็นผู้นำ	10
	* ลักษณะความเป็นผู้นำกับเพศ	12
	การอบรมเลี้ยงดูกับลักษณะความเป็นผู้นำ	14
	ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อกับแม่กับลักษณะความเป็นผู้นำ ..	15
	การอบรมเลี้ยงดูกับอาชีพของพ่อและแม่	18
	อาชีพของพ่อแม่ที่ต่างกันกับลักษณะความเป็นผู้นำ	19
	✓ สัมมตฐานในการศึกษาค้นคว้า	19
3	✓ วิธีดำเนินการวิจัย	21
	5 กลุ่มตัวอย่าง	21
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	21

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	30
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	34
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
5 สรุป อภิปราย และเสนอแนะ	49
ความมุ่งหมายในการวิจัย	49
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	49
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
อภิปรายผล	51
ข้อเสนอแนะ	58
บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก	65

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	เปรียบเทียบคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่	35
2	เปรียบเทียบคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่	36
3	เปรียบเทียบคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่	37
4	คะแนนเฉลี่ยลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นชายกับเด็กวัยรุ่นหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่	38
5	วิเคราะห์คะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิงที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมาก กับแตกต่างกันน้อย	39
6	ค่าสถิติพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อที่มีอาชีพต่างกัน	40
7	วิเคราะห์คะแนนการอบรมเลี้ยงดูของพ่อที่มีอาชีพต่างกัน	41
8	เปรียบเทียบความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแต่ละอาชีพเป็นรายตัว ...	42
9	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่พ่อมีอาชีพต่างกัน	43
10	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่พ่อมีอาชีพต่างกัน	44
11	ค่าสถิติพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูของแม่ที่มีอาชีพต่างกัน	45
12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการอบรมเลี้ยงดูของแม่ที่มีอาชีพต่างกัน	46
13	เปรียบเทียบคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่พ่อให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากกับที่พ่อให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย	47
14	เปรียบเทียบคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่แม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากกับที่แม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย	48

15	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู	66
16	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำ	67
17	ค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-ratio) เปรียบเทียบการรับรู้การอบรมเลี้ยงดูระหว่างผล จากการสอบถามพ่อกับลูกและระหว่างผลจากการสอบถามแม่กับลูก	68

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศที่อยู่ในระหว่างการพัฒนา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพึ่งพาบุคคลผู้มีประสิทธิภาพและ
ความสามารถในการจัดการและบริหารงาน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับประเทศ บุคคลผู้ที่มี
ประสิทธิภาพและความสามารถดังกล่าว คือ บุคคลที่มีลักษณะความเป็นผู้นำนั่นเอง บุคคลผู้ที่มีลักษณะ
ความเป็นผู้นำที่กล่าวนี้มิใช่จะหาได้ง่ายนัก ทั้งนี้เนื่องจากว่า ลักษณะความเป็นผู้นำไม่สามารถ
ถ่ายทอดทางพันธุกรรม กอลตัน (ไพคาล กิลเพอร์ 2513 : 7 อ้างอิงมาจาก Galton)
ได้ยืนยันผลจากการตรวจสอบประวัติผู้นำของโลกจำนวนมาก ไม่พบว่าท่านเหล่านั้นมีญาติพี่น้องเป็นผู้นำ
มาก่อน ทั้งนี้มีบุตรหลานที่เป็นผู้นำสืบต่อมาด้วย ด้วยเหตุนี้จึงน่าจะเป็นที่ยอมรับว่า ลักษณะความ
เป็นผู้นำนั้นได้มาจากการเสริมสร้างจากสิ่งแวดล้อมภายนอกมิใช่จากพันธุกรรม อย่างไรก็ตาม
การเสริมสร้างลักษณะความเป็นผู้นำให้เกิดขึ้นในบุคคลนั้นเป็นงานที่ยุ่งยากซับซ้อนมิใช่น้อย บุทร
มิลลิ (บุทร มิลลิ 2512 : 62 - 65) ได้กล่าวว่า "ภาระกิจอันหนักและสำคัญอย่างยิ่งของ
บรรดานักพัฒนาทั้งหลาย คือ การสร้างผู้นำที่จะนำขบวนพัฒนาไปสู่เป้าหมายและบรรลุความสำเร็จ"
และด้วยเหตุนี้ นักวิชาการหลาย ๆ ฝ่ายจึงได้ให้ความสนใจศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะสามารถ
นำมาช่วยเสริมสร้างลักษณะความเป็นผู้นำให้เกิดขึ้นในบุคคลเพื่อจะได้นำมาใช้หรือประยุกต์ใช้ให้ได้ผล
ตรงตามเป้าหมายของการพัฒนาประเทศต่อไป

องค์ประกอบแวดล้อมประการหนึ่งที่น่าสนใจมาก และเป็นที่ยอมรับว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานใน
การเสริมสร้างบุคลิกลักษณะต่าง ๆ ให้แก่บุคคล คือ องค์ประกอบเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่
เยาว์วัย อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อและแม่เน้นว่ามีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กใน
ทุก ๆ ด้าน ซึ่งจะรวมไปถึงพัฒนาการด้านบุคลิกภาพด้วย ทวีร์ลัม อนาคต และ คนอื่น ๆ
(ทวีร์ลัม อนาคต และ คนอื่น ๆ 2513 : 28) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า "การอบรม

เลี้ยงดูเด็กให้มีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์นั้น ต้องอาศัยบรรยากาศที่ครอบครัวสร้างขึ้น หรืออาศัยการปฏิบัติของพ่อแม่ต่อลูก" การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ให้แก่ลูกจึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพัฒนาการทางบุคลิกลักษณะต่าง ๆ และรวมไปถึงลักษณะความเป็นผู้นำด้วย วิณิจ เกตขำ (วิณิจ เกตขำ 2515 : 75) ศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำ กล่าวคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05/ อย่างไรก็ตาม การศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูยังเป็นเรื่องที่ควรแก่การสนใจ และต้องการการศึกษาในรายละเอียดเพิ่มเติมอีกมาก และในที่นี้ผู้วิจัยก็ได้นำเรื่อง การอบรมเลี้ยงดูมาศึกษาในอีกแง่หนึ่ง โดยพิจารณาถึงความแตกต่างในการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่ ซึ่งจะได้เห็นว่าพ่อและแม่มีความแตกต่างระหว่างเพศเป็นพื้นฐานอยู่ประการหนึ่งแล้ว นอกจากนั้นพ่อและแม่มายังมาจากครอบครัวต่างครอบครัวกัน ซึ่งสามารถเสริมให้เกิดความแตกต่างระหว่างพ่อและแม่มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม อาจเป็นไปได้ที่บางครอบครัว พ่อกับแม่จะมีการอะลุ้มอล่วยยอมตามกันในการกำหนดวิธีการอบรมเลี้ยงดู แต่ก็คงมีอีกหลายครอบครัวที่ไม่สามารถกำหนดแบบแผนให้เหมือนกันได้หรือแม้แต่ได้ตกลงอะลุ้มอล่วยแล้วก็ไม่แน่ว่าพ่อและแม่จะสามารถให้การปฏิบัติในรูปแบบเดียวกัน

ความแตกต่างในการให้การอบรมเลี้ยงดูที่เกิดขึ้นจากพ่อและแม่ ซึ่งเป็นปัญหาที่น่าสนใจเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลิกภาพ ทั้งนี้เนื่องจากว่า ความแตกต่างในการอบรมเลี้ยงดูที่ให้กับลูกอาจเป็นการขัดกัน อันก่อให้เกิดความสับสนแก่การประพฤติปฏิบัติตัวของลูก รันเพ็ญ อายุการ (รันเพ็ญ อายุการ 2512 : 104) ได้ให้ข้อเสนอแนะถึงการอบรมระหว่างทางบ้านกับทางโรงเรียนว่า ควรจะให้ความสัมพันธ์กันเพื่อมิให้เด็กสับสน ดังนั้น จึงทำให้มองเห็นว่า หากพ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันเป็นต้นว่า แม่ให้ความเอาอกเอาใจหรือยอมตามใจลูกอย่างมาก ในขณะที่พ่อกำหนดระเบียบบังคับลูก ก็อาจทำให้พัฒนาการโดยเฉพาะทางบุคลิกภาพแปรเปลี่ยนไปได้ และนั่นคือความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่อาจทำให้ลักษณะความเป็นผู้นำในตัวลูกแปรเปลี่ยนไปได้เช่นกัน

การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งประเด็นปัญหาไปที่ความแตกต่างในการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อกับแม่ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ถูกละเลยไป โดยจะได้ศึกษาว่า ความแตกต่างที่เกิดขึ้นดังกล่าวนี้ทำให้ บุคลิกภาพด้านความเป็นผู้นำของลูกแตกต่างกันหรือไม่มากนักเพียงใด และจะได้ศึกษาในรายละเอียดอื่น ๆ ด้วย คือ ความแตกต่างในอาชีพของพ่อ ของแม่ และความแตกต่างทางเพศของลูก ประกอบเข้าไว้ด้วยกันเพื่อให้การศึกษามีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

อนึ่ง ในที่นี้ผู้วิจัยได้เน้นให้ความสนใจศึกษาเด็กวัยรุ่น เนื่องจากเด็กวัยรุ่นที่มีอายุราว 14 - 18 ปี อันเป็นวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาจากพ่อและแม่เป็นเวลานานเพียงพอที่จะสามารถแยกแยะความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูได้ นอกจากนี้ เด็กวัยรุ่นเข้าใจคำถามและตอบแบบสอบถามได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงได้เลือกเด็กวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีอายุระหว่าง 14 - 18 ปี เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาว่าพ่อและแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากกับการให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันน้อย จะทำให้ลักษณะ ความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นแตกต่างกันหรือไม่
2. เพื่อศึกษาว่าพ่อและแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากกับการให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อย จะทำให้เด็กวัยรุ่นแต่ละเพศมีลักษณะ ความเป็นผู้นำแตกต่างกันหรือไม่
3. เพื่อศึกษาว่าพ่อและแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมากกับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อย จะทำให้ลักษณะ ความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิงมีลักษณะ ความเป็นผู้นำแตกต่างกันหรือไม่
4. เพื่อศึกษาว่า พ่อที่มีอาชีพต่างกัน ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันหรือไม่ ถ้าแตกต่างกันจะทำให้ลักษณะ ความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นแตกต่างกันหรือไม่
5. เพื่อศึกษาว่าแม่ที่มีอาชีพต่างกัน ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันหรือไม่ ถ้าแตกต่างกันจะทำให้ลักษณะ ความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นแตกต่างกันหรือไม่

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อให้ทราบว่าพ่อและแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากกับที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันน้อย จะทำให้ลักษณะความเป็นผู้นำของ เด็กวัยรุ่น แตกต่างกันหรือไม่
2. เพื่อให้ทราบว่าพ่อและแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากกับที่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อย จะทำให้ เด็กวัยรุ่นแต่ละเพศ มีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกันหรือไม่
3. เพื่อให้ทราบว่าพ่อและแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากกับที่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อย จะทำให้ เด็กวัยรุ่นชาย มีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างจาก เด็กวัยรุ่นหญิง หรือไม่
4. เพื่อให้ทราบว่าพ่อที่มีอาชีพต่างกันให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันหรือไม่ ถ้าแตกต่างกัน จะทำให้ลักษณะความเป็นผู้นำของ เด็กวัยรุ่น แตกต่างกันหรือไม่
5. เพื่อให้ทราบว่า แม่ที่มีอาชีพต่างกันให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันหรือไม่ ถ้าแตกต่างกัน จะทำให้ลักษณะความเป็นผู้นำของ เด็กวัยรุ่น แตกต่างกันหรือไม่
6. ผลจากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการ เรียนการสอนจิตวิทยาพัฒนาการ และใช้เป็นคำแนะนำแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

② 1. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2524 ของโรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเลือกโรงเรียนมาทั้งหมด 4 โรงเรียน และกลุ่มนักเรียนมาโรงเรียนละ 60 คน ทั้งนี้มีข้อแม้ว่าจะต้องเป็นนักเรียนที่อาศัยอยู่กับพ่อและแม่ในขณะนี้ด้วย และเป็นนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแล้วได้คะแนนแตกต่างจากการตอบของพ่อและแม่ไม่เกิน ± 10 (เกณฑ์ ± 10 ที่ถือว่าไม่มีความแตกต่างนี้ดูได้จากหน้า 68)

2. ตัวแปรที่จะศึกษา คือ

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 การอบรมเลี้ยงดูของพ่อ

2.1.1.1 เอาใจใส่่มาก

2.1.1.2 เอาใจใสน้อย

2.1.2 การอบรมเลี้ยงดูของแม่

2.1.2.1 เอาใจใส่่มาก

2.1.2.2 เอาใจใสน้อย

2.1.3 ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่

2.1.3.1 แตกต่างกันมาก

2.1.3.2 แตกต่างกันน้อย

2.1.4 อาชีพของพ่อ

เกษตรกร ค้าขาย ข้าราชการ รับจ้าง และอื่น ๆ

2.1.5 อาชีพของแม่

เกษตรกร ค้าขาย ข้าราชการ รับจ้าง และอื่น ๆ

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 ลักษณะความเป็นผู้นำ

2.2.2 การอบรมเลี้ยงดูเป็นตัวแปรตามในความมุ่งหมายข้อ 3 และ 4

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การอบรมเลี้ยงดูของพ่อ หมายถึง พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อที่แสดงออกด้วยการเอาใจใส่ เช่น การสนับสนุน การให้รางวัลและการลงโทษ วัดได้จากคะแนนแบบสอบถาม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อตามการรับรู้ของเด็กวัยรุ่น ซึ่งต้องตรงกับการรับรู้ของพ่อและแม่ที่มีต่อเด็กวัยรุ่น / ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ถ้าคะแนนรวมที่ได้อยู่ในกลุ่มสูง (คือ กลุ่มคน 27 เปอร์เซนต์ ที่ได้คะแนนสูง) สดว่าการอบรมเลี้ยงดูเป็นแบบเอาใจใส่่มาก แต่ถ้าคะแนนรวมที่ได้อยู่ในกลุ่มต่ำ (คือ กลุ่มคน 27 เปอร์เซนต์ ที่ได้คะแนนต่ำ) สดว่ามีการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย

2. การอบรมเลี้ยงดูของแม่ หมายถึง พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของแม่ที่แสดงออกด้วยการเอาใจใส่ เช่น การสนับสนุน การให้รางวัลและการลงโทษ วัดได้จากคะแนนแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของแม่ตามการรับรู้ของเด็กวัยรุ่นซึ่งต้องตรงกับการรับรู้ของพ่อและแม่ที่มีต่อเด็กวัยรุ่น ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ถ้าคะแนนรวมที่ได้อยู่ในกลุ่มสูง (คือ กลุ่มคน 27 เปอร์เซนต์ ที่ได้คะแนนสูง) สดว่ามีการอบรมเลี้ยงดูเป็นแบบเอาใจใสมาก แต่ถ้าคะแนนรวมที่ได้อยู่ในกลุ่มต่ำ (คือกลุ่มคน 27 เปอร์เซนต์ ที่ได้คะแนนต่ำ) สดว่ามีการอบรมเลี้ยงดูเป็นแบบเอาใจใสน้อย

3. ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อกับแม่ คือ ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างคะแนนการอบรมเลี้ยงดูของพ่อกับคะแนนการอบรมเลี้ยงดูของแม่ที่แตกต่างกันมากกับที่แตกต่างกันน้อย ซึ่งตัดสินว่าคะแนน 27 เปอร์เซนต์บนของทั้งหมด มีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมาก และคะแนน 27 เปอร์เซนต์ล่างของทั้งหมด ถือว่ามีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อย

4. ลักษณะความเป็นผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการนำและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมาย รวมทั้งความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และความสามารถในการเป็นผู้นำกลุ่ม ซึ่งได้คะแนนจากแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้นำ

5. อาชีพของพ่อ หมายถึง อาชีพที่พ่อของกลุ่มตัวอย่างยึดเป็นหลักในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งแบ่งเป็น เกษตรกร ค้าขาย ข้าราชการ รับจ้าง และอื่น ๆ

6. อาชีพของแม่ หมายถึง อาชีพที่แม่ของกลุ่มตัวอย่างยึดเป็นหลักในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งแบ่งเป็น เกษตรกร ค้าขาย ข้าราชการ รับจ้าง และอื่น ๆ

7. วัยรุ่น หมายถึง นักเรียนชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 14 - 18 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การอบรมเลี้ยงดู

การที่เด็กจะมีความเจริญเติบโต มีความสมบูรณ์ทางร่างกายและจิตใจนั้น นอกจากจะได้รับอิทธิพลมาจากพันธุกรรมแล้ว สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กก็นับว่ามีอิทธิพลอย่างยิ่งด้วย การอบรมเลี้ยงดูอันเป็นขบวนการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองสวดกระทำให้แก่เด็ก สดเป็นสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญที่สุดต่อชีวิตของเด็ก เพราะเด็กจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูนับตั้งแต่เกิดทีเดียว และด้วยเหตุนี้ นักจิตวิทยา นักการศึกษา รวมทั้งผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้เด็ก จึงให้ความสนใจศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ของการอบรมเลี้ยงดู อันเป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการอบรมเลี้ยงดู เพื่อให้เด็กรุ่นต่อ ๆ ไปมีพัฒนาการที่กว้างขวางและก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น

นักจิตวิทยาหลาย ๆ ท่านได้ทำการศึกษารวบรวมถึงลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและได้แยกประเภทของการอบรมเลี้ยงดูไว้แตกต่างกัน ดังเช่น ✓

โรเจอร์ส (Rogers. 1972 : 117) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็นสามแบบ คือ แบบประชาธิปไตย (Democracy) แบบทอดทิ้ง (Rejection) และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Over Protection)

ซีเกลแมน (Siegelman. 1965 : 167) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู และพบว่าสามารถแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็นสามแบบเช่นกัน คือ แบบให้ความรัก (Loving) แบบลงโทษ (Punishment) และแบบคาดหวังเอาแต่ใจกับเด็ก (Demanding)

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาที่แบ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูออกเป็นแบบอื่น ๆ อีก เช่น แบบควบคุมแบบเข้มงวด แบบฝึกให้ลูกพึ่งตนเอง แบบยอมรับ ฯลฯ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นแบบใด การอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวย่อมเกิดขึ้นจากการกระทำของพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ทั้งสิ้น และเป็นการกระทำทั้งโดยรู้ตัว ตั้งใจ หรืออาจไม่รู้ตัว ไม่ได้ตั้งใจให้เป็นเช่นนั้นก็เป็นได้

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อและแม่ ✓

โดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูทุกแบบทุกประเภทที่กล่าวมาข้างต้นเป็นที่เข้าใจในทันทีว่าเป็นการกระทำของพ่อและแม่ที่ให้กับลูกของตน การวิจัยเรื่องการอบรมเลี้ยงดูที่ผ่านมาจึงเป็นการศึกษาถึงการอบรมเลี้ยงดูของพ่อและแม่ ซึ่งก็พบว่า พ่อแม่มีการให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันไปตามตัวแปรต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น

1. ระดับเศรษฐกิจ เกื้อกูล ทาลิทธี (เกื้อกูล ทาลิทธี 2514 : 67) พบว่า พ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ (รายได้ไม่เกินเดือนละ 2,500 บาท) ให้การอบรมเลี้ยงดูที่เข้มงวดกวดขันมากกว่าพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและสูง

2. ระดับการศึกษา กฤตยา กฤษฏาวิฑู (กฤตยา กฤษฏาวิฑู 2514 : 58) พบว่า พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่ำ (ระดับประถมศึกษา) มีการฝึกระเบียบวินัยและการลงโทษอย่างรุนแรง ในขณะที่พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาสูง (ระดับอุดมศึกษา) เน้นการฝึกให้ลูกประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ และให้การอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระแก่ลูกมากกว่า

3. อายุ สตั๊ต (Stott. 1940 : 329) พบว่า พ่อแม่ที่อายุมากมีการอบรมเลี้ยงดูแบบบังคับเด็กมากกว่าพ่อแม่ที่มีอายุน้อย

นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาริ้วยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เพื่อค้นหาความสัมพันธ์หรือค้นหาอิทธิพลที่มีต่อตัวแปรทางบุคลิกภาพของลูก ตัวอย่างเช่น

1. ลักษณะความเป็นผู้นำ ประณต เล็กกลาลดี (ประณต เล็กกลาลดี 2517 : 107) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. การปรับตัว สมัน ก้าเนต (สมาน ก้าเนต 2520 : 36) ศึกษา ✓ ผลของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อการปรับตัวของเด็ก และพบว่า การอบรมเลี้ยงดูสามประการที่ศึกษา คือ แบบปล่อยปละละเลย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตย มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยทำให้เด็กปรับตัวได้ดีที่สุด นอกจากนี้ รัตนา ยัญทิพย์ (รัตนา ยัญทิพย์ 2520 : 59)

ได้พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้เด็กพึ่งตนเอง ช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดีกว่าแบบยับยั้งการพึ่งตนเองอย่างเชื่อมั่นได้ก็ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากผลของการค้นคว้าข้างต้นนี้ทำให้มองเห็นว่า พ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ออกไปมากมาย เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ ความรู้ความสามารถ และอายุ ฯลฯ ซึ่งความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูนั้น สามารถส่งผลให้ลูกมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันออกไป*

ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อกับแม่ ✓

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่ผ่านมาหลายเรื่อง มีข้อนำสัง เกตประการหนึ่ง คือ เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีการสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของพ่อและแม่โดยรวม ๆ ซึ่งก่อให้เกิดความผิดพลาดในการตอบได้ เพราะคำว่าพ่อแม่โดยรวม ๆ ผู้ตอบอาจจินตนาการไปถึงพ่อหรือแม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือผู้ตอบบางคนอาจตอบคละกัน ผลที่ได้จึงแตกต่างกับการที่จะตอบเกี่ยวกับพ่อหรือแม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะ และเนื่องจากว่าพ่อและแม่เป็นบุคคลคนละคนย่อมมีความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว โดยเฉพาะที่เห็นได้ชัด คือ ความแตกต่างระหว่างเพศ ชฟเฟอร์ (Schaffer. 1981 : 22) ได้เขียนถึงความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและเพศชายไว้ว่า เพศหญิงมีลักษณะอ่อนโยน นุ่มนวล และเหมาะสมที่จะเลี้ยงดูบุตรมากกว่า ในขณะที่เพศชายมีความแข็งกร้าวและเหมาะสมที่จะแสดงออกซึ่งความกล้าหาญมากกว่า

นักวิชาการหลายท่านก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของความแตกต่างระหว่างพ่อกับแม่ในการอบรมเลี้ยงดู สติ๊ต (Stott. 1940 : 329) ได้ชี้ให้เห็นว่า โดยส่วนใหญ่แล้ว แม่เป็นผู้ดูแลเอาใจใส่เด็กมากกว่าพ่อด้วย เบล็ค (Bleck. 1937 : 192 - 206) ซึ่งศึกษาเรื่องความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นที่มีต่อพ่อและแม่ และได้พบว่า วัยรุ่นรายงานว่าแม่ชอบจุกจิกจู้จี้ในเรื่องต่าง ๆ และชอบตัดสินใจให้พวกเขา ในขณะที่พ่อไม่ทำเช่นนั้น สติ๊ต (Stott. 1940 : 329) ยังพบอีกว่า ในสังคมชนบท แม่จะมีความเข้าใจ และมีทัศนคติที่เหมาะสมกับบุตรสาวของตนมากที่สุด แต่สำหรับพ่อนั้นมีน้อยและแม่ก็จะเป็นฝ่ายทำโทษเด็กมากกว่าพ่อ

การศึกษาของ กลุค และ กลุค (สมาคมศัลยศาสตร์แห่งประเทศไทย 2515 : 123 อ้างอิงมาจาก Glueck and Glueck) ซึ่งศึกษาเด็กเกาะ 500 คน และเด็กไม่เกาะ 500 คน พบว่า บิดามีการตั้งกฎข้อบังคับอย่างเข้มงวดให้เด็กปฏิบัติ ซึ่งยิ่งตั้งกฎเข้มงวดมากเท่าใด เด็กก็จะขาดความเชื่อมั่นในตนเองมากเท่านั้น เทเลอซ์ (Flemming. 1957 : 71 - 73 citing Taylor) ได้ศึกษาค้นหาคุณสมบัติของพ่อแม่ที่เด็กมีความปรารถนาอยากให้เป็นมากที่สุด โดยการสอบถามจากเด็กวัยรุ่น จำนวน 700 คน พบว่าเด็กไม่ต้องการอะไรมากนัก เพียงแต่ต้องการให้แม่เป็นแม่บ้านที่ดี มีเวลาที่จะพูดคุยอ่านหนังสือ และเป็นเพื่อนเล่นกับตนบ้าง ส่วนพ่อนั้นเด็กต้องการให้ยอมรับความคิดเห็นของตนบ้าง ซึ่งทำให้เห็นว่า เด็กตั้งความปรารถนาที่จะได้จาก พ่อและแม่แตกต่างกัน ความปรารถนาที่แตกต่างกันนี้ สามารถเป็นเครื่องชี้แนะได้ว่า เด็กเองรับรู้บทบาทของการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อและแม่แตกต่างกัน

การศึกษาดังกล่าวมาแล้วทั้งหมด ชี้ให้เห็นได้ว่าพ่อและแม่มีแนวโน้มในการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน และลูกเองสามารถรับรู้ความแตกต่างของบทบาทการอบรมเลี้ยงดูของพ่อกับแม่ สิ่งที่น่าสนใจศึกษาต่อไป คือ ผลอันเกิดจากความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อกับแม่ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ให้ความสนใจศึกษาผลของความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อกับแม่ ที่มีต่อลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่น

* ลักษณะความเป็นผู้นำ

ทิต (Teed. 1963 : 83) มีความเห็นว่า ผู้นำควรมีลักษณะดังนี้ คือ มีความเข้มแข็ง ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และจุดหมาย มีความสนใจในด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความกระตือรือร้น มีความสามารถในการตัดสินใจ ตกลงใจ และมีความฉลาด ตลอดจนมีความเชื่อมั่นในตนเอง

บาร์นาร์ด (Barnard. 1968 : 260) กล่าวว่า "ลักษณะความเป็นผู้นำอาจพิจารณาได้สองลักษณะ คือ ทางกายภาพและสมรรถภาพทางความคิด เช่น มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีความสามารถและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้ทางเทคนิคต่าง ๆ สามารถสร้างภาพประทับใจ

ให้แก่ผู้ร่วมงาน และมีความเหนือกว่าในลักษณะทางจิตใจไม่ย่อท้อ มีความอดทนตั้งใจทำงานและมีความกล้าหาญ"

✓ สโตกคิลล์ (Stogdill. 1969 : 91 - 133) ได้ศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำ พบว่า ลักษณะความเป็นผู้นำนั้นสัมพันธ์กับองค์ประกอบต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ

1. ความสามารถทางด้านสติปัญญา ทางด้านภาษา ด้านการตัดสินใจสูง
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การทำงาน การสังคม
3. ความรับผิดชอบ ความเชื่อถือได้ และความเชื่อมั่นในตนเอง
4. ความร่วมมือกับกลุ่ม ความสามารถในการปรับตัว และเข้าสังคมเก่ง
5. มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดี

เทอร์เรล และ เชรฟเฟลอร์ (Terrel and Shreffler. 1958 : 98) ได้ศึกษาพัฒนาการของความเป็นผู้นำในกลุ่มนักเรียนลารีต มหาวิทยาลัยฟลอริดา โดยเลือกนักเรียนที่เป็นผู้นำตั้งแต่ชั้นที่ 1 ถึงชั้นที่ 12 ด้วยวิธีให้ครูเป็นผู้คัดเลือกนักเรียนเอง ผลปรากฏว่าครูใช้เกณฑ์พิจารณาลักษณะของผู้เป็นผู้นำดังนี้ คือ เป็นผู้ที่ทำกิจกรรมภายในกลุ่มได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มในการตัดสินใจ เป็นผู้ที่เพื่อนในชั้นให้ความเคารพในความคิดเห็นและยินดีเข้าร่วมกิจกรรมด้วย

✓ เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1950 : 428 - 429) ได้ชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างความเป็นผู้นำและความเป็นผู้ตามไว้หกประการต่อไปนี้ คือ

1. ความเป็นที่นิยมชมชอบ ผู้ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำมักจะเป็นที่ชอบพอของเพื่อน ๆ แต่เด็กที่เป็นที่ชอบพอของเพื่อนไม่จำเป็นจะต้องเป็นผู้นำเสมอไป การเป็นที่ชอบพอของเพื่อน ๆ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ส่วนเด็กที่เป็นผู้ตามมีจำนวนมากกว่าเพื่อน ๆ ชอบ ทั้งนี้เป็นเพราะเขาเป็นคนที่น่าคบ ร่าเริง และมีอารมณ์ขัน สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพทางสังคมต่าง ๆ ได้ แต่ว่าเด็กเหล่านี้ขาดคุณสมบัติที่สำคัญ ๆ ของความเป็นผู้นำ คือ ขาดแรงขับที่อยากจะเป็นผู้นำ
2. การปฏิบัติตามอุดมการณ์ของกลุ่ม ไม่ใช่ว่าแค่เพียงว่า เป็นคนกว้างขวางอย่างเดียวเท่านั้น เด็กที่จะเป็นผู้นำจะต้องเป็นตัวแทนในด้านอุดมการณ์ของกลุ่มมากกว่าคนอื่น ๆ เขาจะต้อง

ปฏิบัติตามหลักสถานและค่านิยมของกลุ่มทั้งในด้านพฤติกรรมและทัศนคติ ตรงกันข้ามกับเด็กที่จะเป็นผู้ตามนั้นไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง เช่นเดียวกับผู้นำ เพราะเขา เข้าไม่ถึงจุดมการณ์ของกลุ่ม แม้ว่าเขาจะปฏิบัติตามอย่างมากมายจนเกือบจะเป็นที่ยอมรับก็ตาม

3. การปรับตัวทางด้านสังคมและส่วนตัว ถ้าเด็กมีการปรับตัวได้ดี เขาจะยอมรับตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ว่าตนเองมีสิ่งที่จะเล่นออกกับผู้อื่นได้ และถ้าเด็กมีการปรับตัวทางสังคมได้ดี ก็จะเป็นความเป็นประชาธิปไตยและมีกลวิธีในการสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่นได้ดี

4. ระดับทางจิตภาวะ พวกที่เป็นผู้นำสามารถที่จะควบคุมอารมณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ดีกว่าเพื่อน ๆ ไม่หุนหันพลันแล่น เมื่อเวลาตื่นเต้น ดูเหมือนว่าพวกนี้ใช้สมองและสติปัญญาในการตัดสินใจมากกว่าใช้อารมณ์ พวกนี้จะมองตนเองอย่างที่เป็นอยู่ และพยายามรักษาความสัมพันธ์กับคนอื่นให้เหมือนเดิม

5. แรงจูงใจ พวกที่มีลักษณะความเป็นผู้นำนั้น มีความปรารถนาอยากจะเป็นผู้นำ ต้องการเสียสละและมีความสามารถ มีความพยายามสูง มีความเต็มใจที่จะเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ ไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรค ทั้งนี้เพื่อจะได้ทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายของกลุ่ม

6. ขอบแสดงตน เด็กที่อยากเป็นผู้นำ ต้องแสดงความสามารถในการเป็นผู้นำ มิใช่ซ่อนเร้นไว้ บรรดาผู้นำทั้งหลายมีลักษณะการแสดงตัวมากกว่าการเก็บตัว ถ้าหากเด็กมิได้แสดงความสามารถตั้งแต่ยังเด็กแล้ว โอกาสที่จะได้รับเลือกให้เป็นผู้นำกลุ่มนั้นนับวันจะน้อยลงไปทุกที เพราะกลุ่มจะเพิ่มจำนวนและขนาดมากขึ้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า บุคคลที่มีลักษณะความเป็นผู้นำนั้น คือ บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถในการตัดสินใจ มีความรับผิดชอบ รวมทั้งมีความอดทนและสามารถปรับตัว เข้ากับกลุ่มได้ หรือกล่าวได้ว่า บุคคลที่มีลักษณะความเป็นผู้นำจะมีความสามารถในการนำและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้

ลักษณะความเป็นผู้นำกับเพศ

อัลพอร์ท (Allport. 1961 : 427 - 428) กล่าวถึงการศึกษาของ จุง (Jung) ในเรื่องบุคลิกภาพว่ามีสองแบบ คือ บุคลิกภาพแสดงตัว (Extrovert) และบุคลิกภาพเก็บตัว

(Introvert) โดยพบว่า เพศชายมีบุคลิกภาพแสดงตัวมากกว่าเพศหญิง และจากการศึกษาของ ดักเกอร์ (Dugger. 1969 : 181) และ วันเพ็ญ อาบูการ (วันเพ็ญ อาบูการ 2515 : 13) พบว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวจะมีลักษณะเป็นผู้นำ จากผลวิจัยในส่วนนี้ทำให้มองเห็นว่า เพศชายมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่าเพศหญิง

ผลการวิจัยของ บรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner. 1970 : 62) ซึ่ง ศึกษาเรื่องความรับผิดชอบและลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่น โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเด็ก ระดับชั้นเรียนที่ 10 และพบว่า แม้ว่าเด็กหญิงจะมีความรับผิดชอบมากกว่าเด็กชาย แต่เด็กชาย ก็มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่าเด็กหญิง

สำหรับการศึกษาในประเทศไทย เปรมจิต ทศตะ (เปรมจิต ทศตะ 2516 : 71) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประมาณค่าตนเอง ลักษณะความเป็นผู้นำ แรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ ความสามารถในการแก้ปัญหา โดยใช้หลักการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2515 จำนวน 599 คน ซึ่งพบว่า นักเรียนชายมีลักษณะ ความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนหญิง

แต่ สิทธิโชค วรรณสันติกุล (สิทธิโชค วรรณสันติกุล 2514 : 55) ศึกษาเกี่ยวกับ ลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 กลับพบว่า เด็กหญิงและเด็กชายมีลักษณะ ความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน และ อุดม สัวอาจค์กุล (อุดม สัวอาจค์กุล 2515 : 57) ศึกษาเกี่ยวกับเด็กนักเรียนชายและหญิงในระดับชั้น ม.ศ. 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก็ไม่พบความ แตกต่างของลักษณะความเป็นผู้นำเช่นกัน

จะเห็นได้ว่า ผลการศึกษารวบรวมที่ผ่านมายังให้ผลที่ไม่สอดคล้องตรงกันทีเดียว กล่าวคือ บางส่วนพบว่า เพศชายมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่าเพศหญิง ในขณะที่บางส่วนพบว่า เพศชาย และเพศหญิงมีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่า โดยที่ สังคมไทยนิยมยกย่องให้ผู้ชายเป็นใหญ่หรือเป็นผู้นำ สังเกตได้จากหัวหน้าหน่วยงานหรือหัวหน้า ส่วนราชการต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย แม้แต่ในครอบครัวก็ยกให้ผู้ชายเป็นผู้นำ ดังนั้น เด็กวัยรุ่น ชาย และเด็กวัยรุ่นหญิงน่าจะมีความเป็นผู้นำแตกต่างกัน

การอบรมเลี้ยงดูกับลักษณะความเป็นผู้นำ

วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เห็นว่ามีความสำคัญต่อการสร้างบุคลิกลักษณะของเด็กมาก ถ้าเด็กมีชีวิตเริ่มต้นที่ดีก็ย่อมจะมีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับการที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี พ่อแม่สมควรได้เริ่มต้นอบรมเลี้ยงดูเด็กของตนให้ถูกต้องเหมาะสมสืบแต่แรก เพื่อคาดหวังได้ว่าในอนาคตเด็กจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ~~ผู้~~ ^{ผู้} ~~อื่น~~ ^{อื่น} (Mussen and others. 1956 : 375) ได้ศึกษาถึงผลการอบรมเลี้ยงดูกับบรรยากาศภายในบ้าน สรุปได้ว่า เด็กที่มาจากบ้านที่มีวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะเป็นคนที่มีลักษณะคล่องแคล่ว กล้าแสดงออก มีความก้าวร้าว กระตือรือร้น ซึ่งบุคลิกลักษณะเหล่านี้ เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความเป็นผู้นำ วัตสัน (Watson. 1957 : 237) ได้ศึกษาทัศนคติการใช้วินัยของพ่อแม่กับบุคลิกลักษณะของเด็ก ผลปรากฏว่าเด็กที่ได้รับอิสระจากพ่อแม่ จะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากกว่าเด็กที่พ่อแม่ควบคุม ซึ่งเด็กพวกหลังนี้มีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่า

บาลด์วิน (Baldwin. 1948 : 127 - 136) ได้ศึกษาเด็กอายุ 4 ขวบ จำนวน 67 คน พบว่า พ่อแม่ที่ปกครองเด็กแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ พ่อแม่จะมีกิจกรรมร่วมกับเด็ก ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจ อธิบายเหตุผลของการตั้งกฎเกณฑ์ของครอบครัว สนองความต้องการ อยากรู้ อยากเห็น ของเด็ก มักจะทำให้เด็กเป็นคนสนุกสนาน ก้าวร้าว กล้าแสดงออก อยากรู้ อยากเห็น และมีลักษณะเป็นผู้นำ ส่วนพ่อแม่ที่ปกครองเด็กแบบอัตตาธิปไตย คือ ใช้อำนาจกับเด็กจะทำให้ เด็กเป็นคนเฉื่อยเฉย ไม่ก้าวร้าว มีความอยากรู้ อยากเห็นน้อย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์น้อย มีความเห็นแบบคล้อยตามผู้อื่น และชอบเพื่อน

เอเยอร์ และ เบอรัเนอร์ (Ayer and Bernrueter. 1937 : 163) ได้ศึกษาบุคลิกลักษณะของเด็กอันเนื่องมาจากวินัยที่ได้รับจากพ่อแม่ต่าง ๆ กันพบว่า เด็กที่ได้รับการเขยียนต มีลักษณะบุคลิกลักษณะห่างจากความเป็นจริง ต้องพึ่งผู้ใหญ่ในด้านความรักและความเอาใจใส่อย่างผิดปกติ และปรับตัวเข้าสู่แวดล้อมใหม่ยาก ส่วนเด็กที่พ่อแม่ยอมให้มีอิสระในการใช้ความคิดและตัดสินใจด้วยตนเองนั้น จะสามารถเผชิญความจริงได้ดีกว่าและพึ่งใญ่น้อยกว่า

วันเพ็ญ อาบูการ (วันเพ็ญ อาบูการ 2512 : 89 - 90) ได้ศึกษาเด็กวัยรุ่น
ชายหญิงในจังหวัดธนบุรี 307 คน พบว่า วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กวัยรุ่นอย่างมาก
โดยเฉพาะวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ครูอาจารย์ ถ้าเข้มงวดกวดขันเรื่องระเบียบมาก ทำให้
เด็กไม่กล้าแสดงความคิดเห็น คอยทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่เท่านั้น ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
และความเป็นผู้นำ* ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิมล เกตุขำ (วิมล เกตุขำ 2515 :
75) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ความคิดสร้างสรรค์
ความเป็นผู้นำและความวิตกกังวลของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสุโขทัย กลุ่มตัวอย่าง
เป็นชาย 151 คน หญิง 125 คน ซึ่งในการศึกษานี้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็นสามแบบ คือ
แบบให้ความรัก แบบลงโทษ และแบบเรียกร้องเอาจากเด็ก จากผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดู
แบบให้ความรักจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็นผู้นำ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม
จะสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะความเป็นผู้นำ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง เด็กได้รับความรักมากและควบคุมน้อย
จะมีพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำสูง ส่วนเด็กที่ได้รับความรักน้อยและควบคุมมากจะมีพฤติกรรมด้าน
ความเป็นผู้นำต่ำ

ดังกล่าวมาทั้งหมดนี้ทำให้เป็นที่เชื่อมั่นและยอมรับได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับ
บุคลิกลักษณะความเป็นผู้นำโดยที่พ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนทำให้วัยรุ่นมีบุคลิกลักษณะความเป็นผู้นำ
ต่างกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังมองเห็นว่าความแตกต่างระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อและแม่ที่ต่างกัน
น่าจะมีส่วนทำให้บุคลิกลักษณะด้านความเป็นผู้นำแตกต่างกันด้วย อย่างไรก็ตาม ผลงานวิจัยที่ผ่านมา
ยังไม่พบผู้ใดที่ศึกษาด้านความแตกต่างของวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อและแม่เลย จากเหตุผลดังกล่าว
ข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาผลต่างของวิธีการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่ว่า จะส่งผลต่อ
ลักษณะความเป็นผู้นำของ วัยรุ่นหรือไม่

ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อกับแม่กับลักษณะความเป็นผู้นำ

จากเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องการอบรมเลี้ยงดูกับลักษณะความเป็นผู้นำ ทำให้
ทราบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยทำให้เด็กมีลักษณะความเป็นผู้นำสูง ตรงข้ามกับการ

อบรมเลี้ยงดูแบบฮัตตาชิปไตที่ทำให้เด็กมีลักษณะความเป็นผู้นำต่ำ (Baldwin. 1948 : 127 - 136) และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักเอาใจใส่จะทำให้เด็กมีลักษณะความเป็นผู้นำสูง ตรงข้ามกับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมซึ่งทำให้เด็กมีลักษณะความเป็นผู้นำต่ำ (วิมล เกตุชา 2515 :

75) ส่วนเรื่องความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อกับแม่ชี้ให้เห็นว่า แม่ชอบจกจกลูลูในเรื่องต่าง ๆ และชอบตัดสินใจให้ลูก (Bleck. 1937 : 192 - 206) และแม่ยังเป็นฝ่ายทำโทษเด็กมากกว่าพ่อ (Stott. 1940 : 329) ซึ่งแม้ว่าแม่จะให้ความรักแก่ลูก แต่การแสดงการอบรมเลี้ยงดูของแม่จะเห็นได้ว่าเป็นแบบควบคุมหรือแสดงลักษณะแบบฮัตตาชิปไต จะขัดขวางการเกิดลักษณะความเป็นผู้นำของลูก คือ ทำให้ลูกมีลักษณะความเป็นผู้นำต่ำได้

การอบรมเลี้ยงดูของพ่อเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องนำมาพิจารณาร่วมกันไปด้วย จากการศึกษาของ เบล็ค (Bleck. 1937 : 156) พบว่า แม่ชอบจกจกลูลูในเรื่องต่าง ๆ และชอบตัดสินใจให้ลูกในขณะที่พ่อไม่ทำเช่นนั้น ทำให้เห็นว่า พ่ออาจให้การอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระแก่ลูกหรือให้การอบรมแบบประชาธิปไตยมากกว่า ซึ่งอาจมีส่วนช่วยในการสร้างเสริมลักษณะความเป็นผู้นำให้ลูกส่วนหนึ่งด้วย อย่างไรก็ตาม ระดับของความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อกับแม่นี้น่าจะมีผลต่อลักษณะความเป็นผู้นำของลูกได้

นรา สัมประสงค์ (นรา สัมประสงค์ 2520 : 86) ได้เสนอข้อคิดเห็นว่า พ่อแม่ที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ชอบที่จะทะเลาะกัน มักจะบังคับลูกให้ทำตามตน ซึ่งสามารถชี้ให้เห็นว่าหากพ่อและแม่มีความคิดเห็นในการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองอาจพยายามบังคับลูกให้เห็นด้วยและปฏิบัติตามตนและนี่เองเป็นการขัดขวางการเกิดลักษณะความเป็นผู้นำของลูกได้ ในทางตรงข้ามทำให้มองเห็นได้ว่า พ่อแม่ที่อะลุ่มอล่วยยอมตามกัน คือ มีความแตกต่างกันน้อยก็น่าจะมีส่วนช่วยสร้างเสริมลักษณะความเป็นผู้นำได้ดีกว่า อย่างไรก็ตาม พ่อและแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่มีความแตกต่างกันน้อยอาจเป็นในกรณีที่ว่า พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบฮัตตาชิปไตเหมือนกัน (ใกล้เคียงกัน) ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบฮัตตาชิปไตนี้จะขัดขวางการเกิดลักษณะความเป็นผู้นำของลูก (วิมล เกตุชา 2515 : 75) หรือในอีกกรณีหนึ่งที่ว่า พ่อและแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเหมือนกัน (ใกล้เคียงกัน) ซึ่งการอบรมแบบประชาธิปไตยช่วยสร้างเสริมลักษณะ

ความเป็นผู้นำให้แก่ลูกซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ (วิมล เกตุชา 2515 : 65)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า ผลที่เกิดขึ้นจากความแตกต่างกันน้อยของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อกับแม่อาจให้ผลในทางที่ตรงกันข้ามกันสองแบบได้ซึ่งทำให้ไม่สามารถสรุปผลลงได้แน่นอน อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างกันน้อยนั้นย่อมแสดงให้เห็นความสอดคล้องกันมาก นั่นคือพ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน ซึ่งผลที่ได้คือจะไม่ทำให้เกิดความสับสน สามารถปรับตัวได้ทั้งในครอบครัวและในสังคม

จากเหตุผลต่าง ๆ ที่ได้แจกแจงมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลที่เป็นไปได้สองประการคือ

1. พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันน้อย (คล้ายตามกันมาก) ลูกจะไม่เกิดความสับสน สามารถปรับตัวได้ดี มีจุดยืนที่แน่นอนพอที่จะแสดงถึงความเชื่อมั่นของตนเองได้ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าลูกจะมีลักษณะความเป็นผู้นำสูง ในขณะที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมาก (คล้ายตามกันน้อย) ลูกจะสับสน เพราะไม่แน่ใจว่าจะปฏิบัติตามสอดคล้องกับการอบรมของผู้ใด ทำให้ปรับตัวไม่ได้ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และนั่นคือก่อให้เกิดลักษณะความเป็นผู้นำต่ำ

2. พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันน้อย (คล้ายตามกันมาก) ลูกก็ต้องปฏิบัติตามความประสงค์ของพ่อแม่ด้วย ไม่สามารถเรียกร้องตามที่ตนต้องการได้ ซึ่งอยู่ในลักษณะยอมตาม และนั่นคือขัดขวางการเกิดลักษณะความเป็นผู้นำ ในขณะที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมาก ลูกจะสามารถเรียกร้องเอาจากฝ่ายหนึ่ง เมื่ออีกฝ่ายหนึ่งไม่ยอมตามทำให้ลูกไม่สามารถที่จะมั่นใจได้ว่าตนต้องได้ในสิ่งที่ตนปรารถนา ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งในการสร้างเสริมลักษณะความเป็นผู้นำได้

ดังกล่าวมานี้ทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่าไม่สามารถสรุปผลให้แน่นอนว่า การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมาก หรือการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อยระหว่างพ่อและแม่ระดับใดที่จะมีอิทธิพลก่อให้เกิดลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่า เพียงแต่ข้อสรุปดังกล่าวมาแล้วสามารถชี้ให้เห็นว่า ความแตกต่างของระดับที่แตกต่างกันของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อกับแม่น่าจะก่อให้เกิดความแตกต่างในลักษณะความเป็นผู้นำของลูก

การอบรมเลี้ยงดูกับอาชีพของพ่อและแม่

ครอนบัค (Cronbach. 1954 : 30 - 32) กล่าวถึง การศึกษาของ มีด (Mead) ไว้ว่า ผู้ใหญ่มุ่งจะฝึกเด็กให้เป็นตัวของตัวเอง ให้อยู่ด้วยตัวเองได้ ให้ความมั่นใจในการเรียนและอาชีพ และให้ความซบเซาซึ่งในชนบทรอบเมืองประเพณี แต่ตามความเป็นจริงผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองของเด็กมีระดับความเป็นอยู่และอาชีพแตกต่างกัน ซึ่งสันนิษฐานว่าผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองของเด็กที่มีระดับความเป็นอยู่และอาชีพแตกต่างกัน จะมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันหรือไม่

อาณัติ อาภาภิรมย์ (อาณัติ อาภาภิรมย์ 2515 : 166 - 167) แบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูตามฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมออกเป็นสามพวก คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวที่ยากจน วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวประเภทนี้มักปล่อยปละละเลย เพราะทั้งพ่อและแม่ต่างหากินตัวเป็นเกลียว จึงไม่ค่อยมีเวลาเอาใจใส่ต่อการอบรมเลี้ยงดูมากนัก เพราะฉะนั้น เด็ก ๆ ที่มาจากครอบครัวที่ยากจนจึงมักเป็นปัญหายุ่งยากทางสังคม เพราะเด็ก ๆ ไม่ได้รับการเอาใจใส่อบรมอย่างเพียงพอ ตลอดจนไม่ได้รับความรักความอบอุ่นและความเมตตาจากพ่อและแม่

2. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวชั้นกลาง มักเน้นในเรื่องของความเป็นระเบียบ โดยถือคติว่า "เด็กคืออยู่ที่การอบรมสั่งสอน" เมื่อเด็กเจริญเติบโตขึ้นก็นิยมวางแผนการศึกษาให้เด็กและพยายามสนับสนุนให้ลูก ๆ ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในชั้นสูง ๆ

3. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวชั้นสูง ครอบครัวประเภทนี้ให้ความเอาใจใส่แก่เด็กเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในด้านการกินอยู่หลับนอนและการอบรมสั่งสอน อย่างไรก็ตามก็ปรากฏอยู่เสมอว่าเด็กบางคนมาจากครอบครัวของชนชั้นสูง มีความประพฤติไม่สู้จะเรียบร้อย ซึ่งเชื่อกันว่าอาจเป็นเพราะได้มีการตามใจเด็กมากเกินไปจนกระทั่งกลายเป็นเด็กเสีย

ตามที่ได้อธิบายมาแล้วจะเห็นว่า อาชีพต่างกันทำให้คนมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน ซึ่งทำให้การอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่า อาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันน่าจะให้การอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน

อาชีพของพ่อและแม่ที่ต่างกันกับลักษณะความเป็นผู้นำ

ซูซีฟ อ่อนโคกลุง (ซูซีฟ อ่อนโคกลุง 2516 : 88) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี พบว่า ในเรื่องของความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กที่ผู้ปกครองรับราชการ ค้าขาย และอาชีพอื่น ๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เพนเตอร์ (Painter. 1968 : 760) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการสูงใจคนกับความเชื่อมั่นในตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายระดับวิทยาลัย จำนวน 109 คน ซึ่งพบว่า ระดับความเชื่อมั่นในตนเองสัมพันธ์โดยตรงกับความสามารถในการสูงใจอันเป็นลักษณะสำคัญของความเป็นผู้นำ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮอเรซ (Horace. 1961 : 364) ดักเกอร์ (Dugger. 1969 : 181) และ เบรุค (Baruch. 1949 : 364) ก็พบว่า ผู้นำจะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกันให้การอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน น่าจะทำให้เด็กวัยรุ่นมีลักษณะความเป็นผู้นำต่างกัน

๑) ผละติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากระหว่างพ่อและแม่กับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อยระหว่างพ่อและแม่ ทำให้เด็กวัยรุ่นมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน
2. ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากระหว่างพ่อและแม่กับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อยระหว่างพ่อและแม่ ทำให้เด็กวัยรุ่นชายมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน
3. ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากระหว่างพ่อและแม่กับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อยระหว่างพ่อและแม่ในเด็กวัยรุ่นหญิง ทำให้เด็กวัยรุ่นหญิงมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน
4. ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากระหว่างพ่อและแม่กับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อยระหว่างพ่อและแม่ในเด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิง จะทำให้เด็กวัยรุ่นชายมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างจากเด็กวัยรุ่นหญิง

5. พ่อที่มีอาชีพแตกต่างกันให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน
 6. พ่อที่มีอาชีพแตกต่างกัน ซึ่งให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ทำให้เด็กวัยรุ่นมีลักษณะ
ความเป็นผู้นำแตกต่างกัน
 7. แม่ที่มีอาชีพแตกต่างกันให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน
 8. แม่ที่มีอาชีพแตกต่างกัน ซึ่งให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ทำให้เด็กวัยรุ่นมีลักษณะ
ความเป็นผู้นำแตกต่างกัน
 9. พ่อที่ให้การอบรมเลี้ยงดูลูกแบบเอาใจใส่มาก ทำให้ลูกมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่า
พ่อที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย
 10. แม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูลูกแบบเอาใจใส่มาก ทำให้ลูกมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่า
แม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย
- (หมายเหตุ ข้อ 9 และข้อ 10 เป็นสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมขึ้นใหม่ภายหลัง เนื่องจากมีผล
ปรากฏที่น่าสนใจ จึงเห็นควรที่จะได้นำมาอภิปรายพิจารณาด้วย)

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ถนนวิภาวดี 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2524 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 โรงเรียน และกลุ่มนักเรียนโรงเรียนละ 60 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 240 คน โดยให้หลักเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

หลักเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในขั้นแรกผู้วิจัยเลือกโรงเรียนก่อน โดยเจาะจงเลือกโรงเรียนสหศึกษาที่ทำการสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 4 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และเห็นความสำคัญของการวิจัย ส่วนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน ได้มาจากการสุ่มนักเรียนในแต่ละโรงเรียนโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) โดยมีข้อแม้ว่าจะต้องเป็นนักเรียนที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่และแม่ในปัจจุบัน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็นสองชุด ดังนี้ คือ แบบสอบถามชุดที่ 1 สอบถามนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียนและพ่อแม่
2. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ ✓
3. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของแม่ ✓
4. แบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำ ✓

แบบสอบถามชุดที่ 2 สอบถามพ่อและแม่ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของพ่อและแม่
2. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

แบบสอบถามชุดที่ 1 (สอบถามนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง)

1. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียนและพ่อแม่ ผู้วิจัยสร้างเป็นแบบสอบถามให้นักเรียนเลือกตอบจากตัวเลือก ในด้านเพศ อายุของนักเรียน อาชีพของพ่อและแม่ และอายุของพ่อและแม่

2. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ

2.1 การสร้างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ (เพื่อสอบถามนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง) ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนดำเนินการสร้างดังนี้

2.1.1 ศึกษาทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู แยกแยะ และวิเคราะห์พฤติกรรมต่าง ๆ ของพ่อที่แสดงออกในการอบรมเลี้ยงดู

2.1.2 สร้างแบบสอบถามปลายเปิดให้นักเรียนที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ตอบคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของพ่อกับของแม่ที่แสดงต่อตนในการให้การอบรมสั่งสอนและเลี้ยงดู

2.1.3 รวบรวมพฤติกรรมที่ได้จากข้อ 2.1.1 และ ข้อ 2.1.2 มาสรุปและจัดเรียงเป็นข้อ ๆ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินค่าของพฤติกรรมที่สามารถวัดความเข้มข้นของการกระทำได้

2.1.4 คัดเลือกพฤติกรรมที่สามารถวัดระดับความเข้มข้นมาสร้างเป็นข้อคำถาม จำนวน 50 ข้อ โดยให้มีมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

2.1.5 นำไปทดสอบกับนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่ง (ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง) เพื่อนำมาหาคำความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างภายในและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

2.1.6 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 2.1.5 โดยมีลำดับขั้นในการหาค่าความเที่ยงตรงตามลำดับดังนี้

2.1.6.1 ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เนื่องจากผู้วิจัยได้แยกลักษณะการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 ด้าน ตามความมุ่งหมายของการสร้างแบบสอบถาม กล่าวคือ แบบให้ความรัก แบบให้ความเป็นเพื่อน แบบให้รางวัลและการลงโทษ และแบบให้ความสนใจเอาใจใส่ ซึ่งได้สร้างข้อคำถามเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่มุ่งหมายนั้น หลังจากนั้น ได้ใช้วิธีหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยา จำนวน 3 ท่าน ตัดสินข้อคำถามของแบบสอบถามแต่ละข้อเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ทั้งนี้ได้ยึดถือเกณฑ์การเห็นด้วยของผู้เชี่ยวชาญเป็นเกณฑ์ตัดสิน แบบสอบถามที่ได้จึงสรุปว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

2.1.6.2 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างภายใน (Intra-Test Construct Validity) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามแต่ละข้อด้วยการใช้อัตราส่วนวิกฤต t (Critical Ratio t) เป็นค่าสถิติสำหรับการตรวจสอบ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มคะแนนสูงและกลุ่มคะแนนต่ำ กลุ่มละ 27 เปอร์เซนต์ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทดลองทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างที่นำมาทดสอบแบบสอบถามเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อนี้ เป็นนักเรียนชาย หญิง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 50 คน เมื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อเรียบร้อยแล้ว จึงพิจารณาเลือกข้อคำถามที่เหมาะสมเพื่อจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถาม ข้อคำถามที่จะนำมาใช้ในแบบสอบถามจะต้องเป็นข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง โดยถือว่า ค่าอัตราส่วนของ t -test มีระดับความเชื่อมั่น (α) ตั้งแต่ .05 ขึ้นไป ปรากฏว่าได้ข้อคำถามที่สามารถจำแนกการอบรมเลี้ยงดูออกเป็นเอาใจใส่มากและเอาใจใสน้อย จำนวน 32 ข้อ จากทั้งหมด 50 ข้อ (ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อนี้ได้แสดงไว้ในตาราง 15 ในภาคผนวก) แบบสอบถามที่ได้จึงสรุปว่ามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างภายใน

2.1.7 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เมื่อได้ข้อคำถามที่มีคุณภาพสูงจากการหาค่าความเที่ยงตรงได้แล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจให้คะแนนเฉพาะข้อคำถามที่ได้คัดเลือกไว้ใช้เหล่านั้น *

อีกครั้งหนึ่ง แล้วหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีแบ่งครึ่งแบบล่อถาม (Garrett. 1966 : 399) ซึ่งปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นครึ่งฉบับเท่ากับ 0.754 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.859 ($N = 50$)

2.2 ลักษณะของแบบล่อถาม

แบบล่อถามการอบรมเลี้ยงดูของพ่อชู้ตนี้ (ซึ่งใช้ล่อถามนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง) เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้วิธีปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบลงในมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จากเป็นจริงที่สุด ค่อนข้างเป็นจริง ไม่แน่ใจ ไม่ค่อยเป็นจริง ไม่จริงเลย

สำหรับข้อความที่ใช้ในคำถามมีสองลักษณะ คือ ข้อความทางนิมานและข้อความทางนิเสธ คละกันไป

ตัวอย่าง

ข้อความ	เป็นจริง ที่สุด	ค่อนข้าง เป็นจริง	ไม่แน่ใจ	ไม่ค่อน เป็นจริง	ไม่จริง เลย
0. เมื่อเวลาสิ้นสุดก็ระหะ พ่อไม่เคยรับรู้เลย			✓		
00. พ่อยกย่องชมเชยฉัน เมื่อฉันทำสิ่งที่ดี		✓			

3. แบบล่อถามการอบรมเลี้ยงดูของแม่ (ล่อถามนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง) ประกอบด้วย ข้อคำถามแบบเดียวกับแบบล่อถามการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ (ที่ใช้ล่อถามนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบล่อถามคู่ขนาน คือ คำถามตรงกันทุกข้อ แต่แตกต่างกันตรงที่แทนคำว่า "พ่อ" ด้วยคำว่า "แม่"

ตัวอย่าง

ข้อความ	เป็นจริง ที่สุด	ค่อนข้าง เป็นจริง	ไม่แน่ใจ	ไม่ค่อย เป็นจริง	ไม่จริง เลย
0. เมื่อเวลาสิ้นสุดภาระ แม่ไม่เคยรับรู้เลย			✓		
00. แม่ยกย่องชมเชยฉัน เมื่อฉันทำสิ่งที่ดี		✓			

4. แบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำ (สอบถามนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง) ผู้วิจัย ได้ปรับปรุงจากแบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำของ ลูคินต์ ปริซามารถ (ลูคินต์ ปริซามารถ 2515 : 113) ซึ่งสร้างจากทฤษฎีลักษณะความเป็นผู้นำของ ฟิดเลอร์ (Fiedler, 1967 : 38) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 27 ข้อ นำมาทดลองสอบ แล้ววิเคราะห์รายข้อโดยใช้ t-test และเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพสูงไว้จำนวน 25 ข้อ ดังแสดงไว้ในภาคผนวก หน้า 67-76

ลักษณะของแบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำ * เป็นข้อคำถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำ ของกลุ่มตัวอย่าง มีเกณฑ์มาตรฐานส่วนประเินค่า 5 ระดับ จากเป็นจริงที่สุด ค่อนข้างเป็นจริง ไม่แน่ใจ ไม่ค่อยเป็นจริง ไม่จริงเลย สำหรับข้อความที่ใช้ ก็มีทั้งข้อความทางนิมานและข้อความทางนิเสธ คละกันไป

ตัวอย่าง

ข้อความ	เป็นจริง ที่สุด	ค่อนข้าง เป็นจริง	ไม่แน่ใจ	ไม่ค่อย เป็นจริง	ไม่จริง เลย
0. ข้าพเจ้าเป็นคนเข้าใจคนอื่นง่าย				✓	
00. เพื่อนมักจะชวนข้าพเจ้าทำงานรวมกลุ่มด้วย			✓		

*

แบบสอบถามชุดที่ 2 (สอบถามพ่อและแม่ของกลุ่มตัวอย่าง)

1. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว ในที่นี้ผู้วิจัยได้สร้างเป็นแบบคำถามให้พ่อหรือแม่ของกลุ่มตัวอย่าง เลือกตอบจากตัวเลือกต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบว่า เกี่ยวข้องกับนักเรียนในฐานะที่เป็นพ่อหรือเป็นแม่ และสอบถามอาชีพของพ่อและแม่ ซึ่งประกอบด้วยตัวเลือก คือ ข้าราชการ ค้าขาย เกษตร รับจ้างและอื่น ๆ (ให้ระบุ) ซึ่งมีลักษณะดังนี้

- (1) อาชีพที่ตอบในฐานะเป็น ☒ พ่อ ☐ แม่
- (2) อาชีพของข้าพเจ้า ☐ ข้าราชการ ☐ ค้าขาย ☐ เกษตร ☐ รับจ้าง ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

2. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู (ใช้สอบถามพ่อหรือแม่ของกลุ่มตัวอย่าง) ข้อคำถามขนานกับแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของพ่อและแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของแม่ ที่ได้สร้างไว้ในแบบสอบถามชุดที่ 1 (สอบถามนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง) โดยเปลี่ยนแปลงคำสรรพนามให้เหมาะสม

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้วิธีการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งพ่อและแม่ของกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลือก 5 ตัวเลือก จากเป็นจริงที่สุด ค่อนข้างเป็นจริง ไม่แน่ใจ ไม่ค่อยเป็นจริง ไม่จริงเลย

สำหรับข้อคำถามที่ใช้ในแบบสอบถาม มีสองลักษณะ คือ ข้อความทางนิมาน และข้อความทางนิเสธ

ตัวอย่าง

ข้อความ	เป็นจริง ที่สุด	ค่อนข้าง เป็นจริง	ไม่แน่ใจ	ไม่ค่อย เป็นจริง	ไม่จริง เลย
0. เมื่อถูกปวดศีรษะ ข้าพเจ้าจะทราบทันที					✓
00. ข้าพเจ้ายกย่องชมเชยลูก เมื่อลูกทำสิ่งที่ดี		✓			

การตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ทุกฉบับมีลักษณะเป็นแบบเดียวกัน คือ ให้ผู้ตอบเลือกตอบตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง โดยที่ผู้ตอบอ่านข้อความจากแบบสอบถามทีละข้อแล้วพิจารณาข้อความว่าเป็นจริงหรือไม่เป็นจริงสำหรับตัวเขามากน้อยเพียงใด แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ท้ายข้อความแต่ละข้อนั้น

* การตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนแบบสอบถามทุกฉบับ ใช้วิธีเดียวกัน กล่าวคือ ถ้าเป็นข้อความทางนิมิต จะให้คะแนนจาก เป็นจริงที่สุด ค่อนข้างเป็นจริง ไม่แน่ใจ ไม่ค่อยเป็นจริง ไม่จริงเลย เป็นคะแนน 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ แต่ถ้าเป็นข้อความทางนิเสธ จะให้คะแนนกลับกัน คือ เป็นคะแนน 1, 2, 3, 4, 5 ตามลำดับ สำหรับข้อความนิมิตและข้อความทางนิเสธ ในแต่ละแบบสอบถาม มีดังนี้ *

1. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูทุกฉบับ มีข้อความทางนิเสธ 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 7, 11, 17, 25 และ 28 นอกนั้นเป็นข้อความทางนิมิต

2. การสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำ มีข้อความทางนิเสธ 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 13, 14, 17, 18, 21, 23 และ 25 นอกนั้นเป็นข้อความทางนิมิต

เมื่อตรวจให้คะแนนเรียบร้อยแล้ว รวมคะแนนแต่ละฉบับเพื่อเป็นคะแนนรวมของแบบสอบถามแต่ละชุด จากนั้นพิจารณาแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูเป็นรายชื่อ โดยหาค่าความแตกต่างระหว่างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของพ่อกับแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของแม่ รวมคะแนนความแตกต่างที่ได้จากแต่ละข้อนี้ เป็นค่าคะแนนรวมของความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดู

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. สุ่มนักเรียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ โดยผู้วิจัยควบคุมการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. อธิบายความมุ่งหมายและความสำคัญของการวิจัย เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญ และจะได้ตอบแบบสอบถามอย่างตั้งใจและตอบตรงตามความรู้สึกที่แท้จริง
4. แจกแบบสอบถามเรียงตามลำดับดังนี้ (แบบสอบถามชุดที่ 1)
 - 4.1 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ
 - 4.2 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของแม่
 - 4.3 แบบสอบถามลักษณะด้านความเป็นผู้นำ
5. อธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ในการทำแบบสอบถามก่อนทดสอบ ในขณะที่นักเรียนทำแบบสอบถาม หากมีข้อสงสัยขอความใ้ให้นักเรียนซักถามผู้วิจัยได้
6. เก็บกระดาษคำตอบเมื่อเลิกทำครบทุกข้อแล้ว นำกระดาษคำตอบทุกชุดรวบรวมเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อเป็นการป้องกันการสับสน
7. ส่งแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูให้พ่อและแม่ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบทางไปรษณีย์ (แบบสอบถามชุดที่ 2)
8. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจให้คะแนน

9. พิจารณาเปรียบเทียบคะแนนของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของพ่อจากแบบสอบถามชุดที่ 1 (นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ) กับแบบสอบถามชุดที่ 2 (พ่อเป็นผู้ตอบ) หากความแตกต่างระหว่างคะแนนจากแบบสอบถามทั้งสองฉบับอยู่ระหว่าง ± 10 จะถือว่าเป็นคำตอบที่การรับรู้ของลูกและของพ่อตรงกัน ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลต่อไป (ดูเกณฑ์ในการพิจารณา ± 10)

10. พิจารณาเปรียบเทียบคะแนนของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของแม่จากแบบสอบถามชุดที่ 1 (นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ) กับแบบสอบถามชุดที่ 2 (แม่เป็นผู้ตอบ) หากความแตกต่างระหว่างคะแนนจากแบบสอบถามทั้งสองฉบับอยู่ระหว่าง ± 10 จะถือว่าเป็นคำตอบที่การรับรู้ของลูกและของแม่ตรงกัน ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลต่อไป (ดูเกณฑ์ในการพิจารณา ± 10)

เกณฑ์ในการพิจารณา ± 10

1. ผู้วิจัยได้นำคะแนนการอบรมเลี้ยงดูของพ่อจากแบบสอบถามชุดที่ 1 (นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ) กับคะแนนการอบรมเลี้ยงดูจากแบบสอบถามชุดที่ 2 (พ่อเป็นผู้ตอบ) มาเปรียบเทียบเพื่อหาความแตกต่างของการรับรู้วิธีการปฏิบัติระหว่างพ่อกับลูกเป็นรายคู่ โดยใช้ t-test มีระดับความเชื่อมั่น (α) ตั้งแต่ .05 ขึ้นไป ทดสอบความแตกต่าง ทำเช่นนี้ประมาณ 20 ชุด ดังแสดงในตาราง 17 ในภาคผนวก

2. ผู้วิจัยได้นำคะแนนการอบรมเลี้ยงดูของแม่จากแบบสอบถามชุดที่ 1 (นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ) กับคะแนนการอบรมเลี้ยงดูจากแบบสอบถามชุดที่ 2 (แม่เป็นผู้ตอบ) มาเปรียบเทียบเพื่อหาความแตกต่างของการรับรู้วิธีการปฏิบัติระหว่างแม่กับลูกเป็นรายคู่ โดยใช้ t-test มีระดับความเชื่อมั่น (α) ตั้งแต่ .05 ขึ้นไป ทดสอบความแตกต่าง ทำเช่นนี้ประมาณ 20 ชุด ดังแสดงในตาราง 17 ในภาคผนวก

จากการทดสอบเป็นจำนวน 20 ชุด ผู้วิจัยได้พิจารณาพบว่า หากคะแนนจากแบบสอบถามชุดที่ 1 (นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ) และแบบสอบถามชุดที่ 2 (พ่อและแม่เป็นผู้ตอบ) แตกต่างกันอยู่ในช่วง ± 10 จะไม่พบค่าความแตกต่างที่เชื่อมั่นได้ถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่า เกณฑ์คะแนนที่ต่างกันในช่วง -10 ถึง $+10$ ไม่แสดงผลการรับรู้การอบรมเลี้ยงดูว่าแตกต่างกันระหว่างพ่อ แม่ กับลูกอย่างเด่นชัด ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์นี้ในการพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาศึกษา

* สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- ① หาคะแนนเฉลี่ย ใช้สูตร (ล้วน ลำยัค และ อังกฤษ ลำยัค 2522 : 48)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

- ② หาค่าความแปรปรวน ใช้สูตร (ล้วน ลำยัค และ อังกฤษ ลำยัค 2522 : 51)

$$S.D.^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ $S.D.^2$ แทน ความแปรปรวน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม 2 กลุ่ม ซึ่ง เป็นการทดสอบสมมติฐานข้อ 1, 2, 3, 9 และ 10 โดยใช้ t-test (ล้วน ลำยัค และ อังกฤษ ลำยัค 2522 : 179)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

$$df = \frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right]^2}{\frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} \right]^2}{n_1 - 1} + \frac{\left[\frac{S_2^2}{n_2} \right]^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

N_1, N_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

4. ค่าของค่า F-test เพื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานข้อ 4, 5 และ 7 โดยใช้สูตร (Lindquist. 1965 : 156)

Source of Variation	df	Sum Square	Mean Square
treatment (A)	$a - 1$	$\sum_{j=1}^a \frac{T_j^2}{n_j} - \frac{T^2}{n}$	$\frac{SS_A}{df_A}$
within-group (W)	$N - a$	$SS_T - SS_A$	$\frac{SS_W}{df_W}$
Total	$N - 1$	$\sum_{j=1}^a \sum_{i=1}^{n_j} x^2 - \frac{T^2}{N}$	

$$F = \frac{MS_A}{MS_W}$$

และหากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้ q-Statistic (Winer. 1962 : 309)

5. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

5.1 หากค่าความจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู โดยใช้ t-test (Edward. 1968 : 104)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left(\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right) \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}, \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t -distribution

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย

S_1^2, S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย

n_1, n_2 แทน จำนวนคนในทั้ง 2 กลุ่ม

5.2 หาความเชื่อมั่นของแบบสลับถามทุกฉบับ โดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split-half)

แบบข้อคู่-ข้อคี่ ใช้สูตร (Garrett. 1966 : 143)

$$r_{\frac{1}{2} \frac{1}{II}} = \frac{NXY - \Sigma XY}{\sqrt{\{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2\} \{N\Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2\}}}$$

เมื่อ $r_{\frac{1}{2} \frac{1}{II}}$ แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบครึ่งฉบับ

$\Sigma X, \Sigma Y$ แทน ผลรวมของคะแนนข้อคู่และข้อคี่ตามลำดับ

$\Sigma X^2, \Sigma Y^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนข้อคู่และข้อคี่ตามลำดับ

ΣXY แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนข้อคู่และข้อคี่

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

เมื่อได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบครั้งฉบับแล้ว นำมาขยายให้เป็นค่าความเชื่อมั่น
ของแบบทดสอบทั้งฉบับ ใช้สูตร (Garrett. 1966 : 339)

$$r_{tt} = \frac{2r_1 \frac{I}{II}}{1 + r_1 \frac{I}{II}}$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

$r_1 \frac{I}{II}$ แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบครั้งฉบับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้ เป็นผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดใช้ สัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนความหมายดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D. ²	แทน	ค่าความแปรปรวน
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่า t ใน t-distribution *
F	แทน	ค่า F ใน F-distribution
df	แทน	ค่า degree of freedom
SS	แทน	ค่า Sum Square
MS	แทน	ค่า Mean Square
*	แทน	มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดู
แตกต่างกันมากกับเด็กวัยรุ่นที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันน้อย

สมมติฐานการวิจัย "ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากระหว่างพ่อและแม่กับ
การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อยระหว่างพ่อและแม่ ทำให้เด็กวัยรุ่นมีลักษณะ
ความเป็นผู้นำแตกต่างกัน"

ตาราง 1 เปรียบเทียบคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน
ระหว่างพ่อและแม่

ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่าง พ่อและแม่ที่เด็กวัยรุ่นได้รับ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
แตกต่างกันมาก	56	96.1607	11.5229	0.279
แตกต่างกันน้อย	56	95.5357	12.1625	

$$t(.05, 110) = 1.980$$

* ผลการวิเคราะห์ตาราง 1 ไม่พบว่าเด็กวัยรุ่นที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมาก
มีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันน้อย แสดงว่า ความ
แตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากระหว่างพ่อและแม่กับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อย
ระหว่างพ่อและแม่ไม่ทำให้เด็กวัยรุ่นมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้ *

2. เปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นชายที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมากกับเด็กวัยรุ่นชายที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันน้อย

สมมติฐานการวิจัย "ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากระหว่างพ่อและแม่กับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อยระหว่างพ่อและแม่ในเด็กวัยรุ่นชาย ทำให้เด็กวัยรุ่นชายมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน"

ตาราง 2 เปรียบเทียบคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่

ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่ที่เด็กวัยรุ่นชายได้รับ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
แตกต่างกันมาก	24	93.83	13.78	0.385
แตกต่างกันน้อย	24	92.36	12.88	

$$t(.05, 46) = 2.021$$

* ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 2 ไม่พบว่า เด็กวัยรุ่นชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากระหว่างพ่อและแม่ มีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างจากเด็กวัยรุ่นชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อยระหว่างพ่อและแม่ แสดงว่า การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากระหว่างพ่อและแม่กับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อยระหว่างพ่อและแม่ในเด็กวัยรุ่นชาย ไม่ทำให้เด็กวัยรุ่นชายมีลักษณะความเป็นผู้นำต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. เปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นหญิงที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมากกับเด็กวัยรุ่นหญิงที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันน้อย

สมมติฐานในการวิจัย "ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากระหว่างพ่อและแม่กับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อยระหว่างพ่อและแม่ในเด็กวัยรุ่นหญิง ทำให้เด็กวัยรุ่นหญิงมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน"

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นหญิงที่ได้รับความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่

ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่าง พ่อและแม่ที่เด็กวัยรุ่นหญิงได้รับ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
แตกต่างกันมาก	39	98.1789	8.4724	0.594
แตกต่างกันน้อย	40	98.05	10.72	

$$t(.05, 74) = 2.000$$

* ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 3 ไม่พบว่า เด็กวัยรุ่นหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากระหว่างพ่อและแม่ มีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างจาก เด็กวัยรุ่นหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อยระหว่างพ่อและแม่ แสดงว่า การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากระหว่างพ่อและแม่กับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อยระหว่างพ่อและแม่ในเด็กวัยรุ่นหญิง ไม่ทำให้ เด็กวัยรุ่นหญิงมีลักษณะความเป็นผู้นำต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. วิเคราะห์ลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิงที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากกับแตกต่างกันน้อย

สมมติฐานการวิจัย "ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากระหว่างพ่อและแม่กับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อยระหว่างพ่อและแม่ในเด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิง ทำให้เด็กวัยรุ่นชายมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างจากเด็กวัยรุ่นหญิง"

ตาราง 4 คะแนนเฉลี่ยลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นชายกับเด็กวัยรุ่นหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่

เพศ	การอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่	
	แตกต่างกันมาก	แตกต่างกันน้อย
ชาย	93.83	92.36
หญิง	98.17	98.05

ข้อมูลตามตาราง 4 แสดงคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของลักษณะความเป็นผู้นำของกลุ่มตัวอย่าง

4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มเด็กวัยรุ่นชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากจากพ่อและแม่ (N = 24)
2. กลุ่มเด็กวัยรุ่นชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อยจากพ่อและแม่ (N = 25)
3. กลุ่มเด็กวัยรุ่นหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากจากพ่อและแม่ (N = 39)
4. กลุ่มเด็กวัยรุ่นหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อยจากพ่อและแม่ (N = 40)

เมื่อนำไปวิเคราะห์หาความแตกต่างของลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิงที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันทั้ง 4 กลุ่ม โดยใช้ F-ratio เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 วิเคราะห์คะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิงที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากกับแตกต่างกันน้อย

Source of Variation	df	SS	MS	F
between group	4-1	792.80	264.266	2.0337
within group	128-4	116113.70	129.949	
Total	128-1	116906.50		

$$F_{.05}(3, 124) = 2.60$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 5 ปรากฏว่าทั้ง 4 กลุ่มไม่มีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน นั่นคือการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากระหว่างพ่อและแม่กับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อยระหว่างพ่อและแม่ในเด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิง ไม่ทำให้เด็กวัยรุ่นชายมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างจากเด็กวัยรุ่นหญิง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. วิเคราะห์การอบรมเลี้ยงดูของพ่อที่มีอาชีพแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย "พ่อที่มีอาชีพต่างกัน ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน"

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อที่มีอาชีพต่างกัน

อาชีพของพ่อ	N	$\bar{X}$	S.D.	S.D. ²
เกษตร	15	79.6	32.362	1047.3
รับจ้าง	31	93.45	21.919	480.456
ข้าราชการ	37	98.57	25.212	635.644
ธุรกิจ	7	100.71	23.816	567.233
ค้าขาย	28	101.46	25.338	642.035

เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อที่มีอาชีพแตกต่างกัน ผู้วิจัย

ได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดู โดยใช้ F-test เป็น

ค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 วิเคราะห์คะแนนการอบรมเลี้ยงดูของพ่อที่มีอาชีพต่างกัน

Source of Variation	df	SS	MS	F
between group	5-1	12033.35	3008.24	5.858*
within group	108-5	52891.35	513.508	
Total	108-1	64924.7		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

$$F_{.05}(4, 103) = 2.45$$

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนปรากฏว่า คะแนนการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อต้องการทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงได้ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแต่ละอาชีพเป็นรายคู่ โดยใช้ Studentized q-Statistic ทดสอบแบบ Newman-Keul ปรากฏผลการเปรียบเทียบดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแต่ละอาชีพเป็นรายคู่

อาชีพพ่อ		เกษตร	รับจ้าง	ข้าราชการ	ธุรกิจ	ค้าขาย
		N = 15	N = 31	N = 37	N = 7	N = 28
	$\bar{X}$	79.6	93.45	98.57	100.71	101.46
เกษตร	79.6	-	13.85*	18.97*	21.11*	21.86*
รับจ้าง	93.45		-	5.07	7.21	7.96
ข้าราชการ	98.57			-	2.14	2.89
ธุรกิจ	100.71				-	0.75
ค้าขาย	101.46					-

$$p < .05$$

r	2	3	4	5
$q_{.95}(r, 120)$	3.70	4.20	4.50	4.71
$q_{.95}(r, 120) \sqrt{MS_W / k}$	13.54	15.37	16.47	17.24

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า พ่อที่มีอาชีพเกษตร ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างจาก พ่อที่มีอาชีพรับจ้าง ข้าราชการ ธุรกิจ และค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ พ่อที่มีอาชีพเกษตรได้คะแนนการอบรมเลี้ยงดูเฉลี่ยน้อยกว่าพ่อที่มีอาชีพอย่างอื่น แสดงให้เห็นว่าพ่อที่มีอาชีพเกษตรให้การอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่น้อยกว่าพ่อที่มีอาชีพอย่างอื่น ส่วนพ่อที่มีอาชีพข้าราชการ ค้าขาย นักธุรกิจ และรับจ้าง ให้การอบรมเลี้ยงดูไม่แตกต่างกัน

6. วิเคราะห์ลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่พ่อมีอาชีพต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย "พ่อที่มีอาชีพต่างกัน ซึ่งให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ทำให้เด็กวัยรุ่น
มีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน"

ตาราง 9 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่พ่อมีอาชีพต่างกัน

อาชีพของพ่อ	N	$\bar{X}$	S.D.	S.D. ²
เกษตร	15	92.4	11.327	128.3
รับจ้าง	31	93.355	10.919	119.236
ข้าราชการ	37	96.541	14.202	201.699
ธุรกิจ	7	106	9.128	83.333
ค้าขาย	28	98.7857	10.549	111.28

เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้คำนวณคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำออกเป็น
กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีอาชีพค้าขาย ธุรกิจ ข้าราชการ เกษตร และรับจ้างแล้ววิเคราะห์ลักษณะ
ความแปรปรวนของคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่พ่อมีอาชีพต่างกัน ดังแสดงใน
ตาราง 10

ตาราง 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่พ่อมีอาชีพต่างกัน

Source of Variation	df	SS	MS	F
between group	5-1	1167	291.75	2.0028
within group	108-5	14856.2	144.23	
Total	108-1	16023.2		

$$F_{.05}(103, 4) = 2.45$$

จากตาราง 10 แสดงว่า พ่อที่มีอาชีพต่างกัน ซึ่งให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน
 ไม่ทำให้ลูกมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกันทั้ง ที่ระดับนัยสำคัญ .05 นั่นคือ อาชีพของพ่อที่ต่างกัน
 ไม่มีอิทธิพลที่จะทำให้เด็กวัยรุ่นมีลักษณะความเป็นผู้นำต่างกัน

7. วิเคราะห์การอบรมเลี้ยงดูของแม่ที่มีอาชีพต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย "แม่ที่มีอาชีพต่างกัน ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน"

เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกอาชีพของมารดาออกเป็น 5 กลุ่ม คือ ค้าขาย เกษตร ข้าราชการ รับจ้าง และแม่บ้าน ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 ค่าสถิติพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูของแม่ที่มีอาชีพต่างกัน

อาชีพของแม่	N	$\bar{X}$	S.D.	S.D. ²
เกษตร	10	101.9	22.218	493.66
รับจ้าง	16	98.25	25.415	645.922
ข้าราชการ	14	118.857	14.363	206.295
ค้าขาย	27	100.04	25.257	637.916
แม่บ้าน	39	103.429	21.16	447.75

นำค่าสถิติพื้นฐานไปวิเคราะห์หาความแตกต่างของวิธีการอบรมเลี้ยงดูระหว่างแม่ที่มีอาชีพแตกต่างกัน โดยใช้ F-ratio เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการอบรมเลี้ยงดูของแม่ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

Source of Variation	df	SS	MS	F
between group	5-1	4143.9	1035.975	2.12
within group	106-5	50695	487.45	
Total	106-1	54838.9		

$$F_{.05}(4, 101) = 2.45$$

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ไม่มีความแตกต่างในการอบรมเลี้ยงดูของแม่ที่มีอาชีพแตกต่างกัน นั่นคือ แม่ที่มีอาชีพต่างกัน ให้การอบรมเลี้ยงดูไม่ต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 7 ไม่สอดคล้องจึงไม่สามารถทดสอบสมมติฐานในข้อ 8 ที่ตั้งไว้ว่า "แม่ที่มีอาชีพต่างกัน ซึ่งให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ทำให้เด็กมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน"

8. เปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่พ่อให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มาก กับที่พ่อให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่น้อย

สมมติฐานการวิจัย "พ่อที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มาก ทำให้ลูกมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่าพ่อที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่น้อย"

เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่พ่อให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากกับที่พ่อให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่น้อย

ตาราง 13 เปรียบเทียบคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่พ่อให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากกับที่พ่อให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่น้อย

การอบรมเลี้ยงดูจากพ่อ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
แบบเอาใจใส่มาก	56	101.625	10.3485	4.8478*
แบบเอาใจใส่น้อย	56	90.536	13.6408	

$$* \text{มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ } .05 \quad t(.05, 103) = 1.980$$

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า เด็กวัยรุ่นที่พ่อให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มาก จะมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่พ่อให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่น้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

10. เปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่แม่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย "แม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มาก ทำให้ลูกมีลักษณะความเป็นผู้นำ
สูงกว่าแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย"

ตาราง 14 เปรียบเทียบคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่แม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบ
เอาใจใสมากกับที่แม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย

การอบรมเลี้ยงดูจากแม่	N	$\bar{X}$	S.D.	t
แบบเอาใจใสมาก	57	102.158	9.175	5.6608*
แบบเอาใจใสน้อย	56	90.393	12.185	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

$$t(.05, 112) = 1.980$$

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า แม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูลูกอย่างเอาใจใสมาก ลูกจะมี
ลักษณะความเป็นผู้นำสูงมากกว่าแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อยอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

สรุป อภิปราย และ เสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาว่า พ่อและแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากกับการให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อย จะทำให้ลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นแตกต่างกันหรือไม่
2. เพื่อศึกษาว่า พ่อและแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากกับการให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อย จะทำให้เด็กวัยรุ่นแต่ละเพศมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกันหรือไม่
3. เพื่อศึกษาว่า พ่อและแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมากกับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อย จะทำให้ลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิง มีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกันหรือไม่
4. เพื่อศึกษาว่า พ่อที่มีอาชีพต่างกัน ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันหรือไม่ ถ้าแตกต่างกัน จะทำให้ลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นแตกต่างกันหรือไม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 240 คน เป็นชาย 138 คน หญิง 102 คน จาก 4 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนสหศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ และแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของแม่ ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างเอง
2. แบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำของ ลูคินต์ ปริชามารถ (ลูคินต์ ปริชามารถ 2515 : 113) ซึ่งผู้วิจัยนำมาดัดแปลง เล็กน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้ t-test ทดสอบผลของลักษณะความเป็นผู้นำของวัยรุ่นที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากกับแตกต่างกันน้อย
2. ใช้ F-test เพื่อวิเคราะห์การอบรมเลี้ยงดูของพ่อและของแม่ที่มีอาชีพแตกต่างกัน
3. ใช้ Studentized q-Statistic แบบ Newman-Keul ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรต่าง ๆ เมื่อ F มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ใช้ t-test ทดสอบคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของวัยรุ่นที่พ่อให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากกับที่พ่อให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย
5. ใช้ t-test ทดสอบคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของวัยรุ่นที่แม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากกับที่แม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ไม่พบว่าความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่ที่แตกต่างกันมากและที่แตกต่างกันน้อย ทำให้ลักษณะด้านความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นต่างกัน
2. ไม่พบว่าความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อและแม่ที่แตกต่างกันมากและที่แตกต่างกันน้อยในเด็กวัยรุ่นชาย ทำให้เด็กวัยรุ่นชายมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน
3. ไม่พบว่าความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่ที่แตกต่างกันมากกับที่แตกต่างกันน้อยในเด็กวัยรุ่นหญิง ทำให้เด็กวัยรุ่นหญิงมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน
4. ไม่พบว่าความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่ที่แตกต่างกันมากกับที่แตกต่างกันน้อย ทำให้เด็กวัยรุ่นชายมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างจากเด็กวัยรุ่นหญิง
5. พ่อที่มีอาชีพต่างกัน ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบอาชีพเป็นรายคู่พบว่าพ่อที่มีอาชีพเกษตรให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อยกว่าพ่อที่มีอาชีพค้าขาย ธุรกิจ และรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ไม่พบว่า พ่อที่มีอาชีพต่างกัน ซึ่งให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ทำให้เด็กวัยรุ่น มีลักษณะความเป็นผู้นำต่างกัน

7. ไม่พบว่า แม่ที่มีอาชีพต่างกันให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

8. เด็กวัยรุ่นที่พ่อให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่่มาก มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่า เด็กวัยรุ่นที่พ่อให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. เด็กวัยรุ่นที่แม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่่มาก มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่า เด็กวัยรุ่นที่แม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมาก ระหว่างพ่อและแม่กับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อยระหว่างพ่อกับแม่ ทำให้เด็กวัยรุ่นมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ผลการศึกษาที่ได้มีขัดแย้งกับเหตุผลที่ว่า พ่อและแม่ที่มีความขัดแย้งกัน คือ อบรมเลี้ยงดูลูกแตกต่างกันมาก ชอบที่จะทะเลาะกัน จะบังคับให้ลูกทำตามตน (นรา สัมประสงค์ 2520 : 86) ซึ่งย่อมทำให้ลูกมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างไปจากพ่อกับแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูสอดคล้องกัน หรือแตกต่างกันน้อย และผลจากการศึกษาครั้งนี้ก็ขัดกับข้อสรุปของผู้วิจัยที่ได้โยงเอาผลวิจัยต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกันในบทที่ 2 โดยชี้ให้เห็นว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากระหว่างพ่อ กับแม่ ย่อมเกิดความสับสนในการประพฤติปฏิบัติ ทำให้ปรับตัวไม่ได้ แต่เขาก็สามารถที่จะเรียกร้องเอาจากอีกฝ่ายหนึ่งที่อ่อนกว่าหรือยอมรับเขา ในทางตรงข้ามเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันน้อย ความสับสนในการปฏิบัติตามเป้าหมายของการอบรมเลี้ยงดูก็น้อย มีแนวทางในการปฏิบัติตามพ่อหรือแม่ที่ใกล้เคียงกัน แต่เขาก็ไม่สามารถที่จะได้รับความช่วยเหลือหรือเรียกร้องจากฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใด เพราะทั้งสองฝ่ายวางแนวปฏิบัติให้เขาใกล้เคียงกัน

อย่างไรก็ตามผลการศึกษาที่ได้มีสอดคล้องกับการศึกษาของ เนพรัตน์ สัมประสงค์ (เนพรัตน์ สัมประสงค์ 2520 : 94 - 97) ซึ่งศึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มี

ความขัดแย้งแตกต่างกัน มีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน โดยความขัดแย้งที่กล่าวถึงนี้พบว่า
 ล้วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากพ่อและแม่ ตัวอย่างเช่น เขาพบว่า เด็กวัยรุ่นที่พ่อและแม่อายุ
 ต่างกันมีความขัดแย้งแตกต่างกัน โดย นพรัตน์ สัมประสงค์ ได้อธิบายว่า พ่อและแม่ที่อายุ
 ต่างกันย่อมให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ดังนั้น จากการศึกษาเรื่องนี้จึงสรุปได้ว่า พ่อและแม่
 ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ทำให้ลูกเกิดความขัดแย้งแตกต่างกัน แต่ความแตกต่างที่
 เกิดขึ้นนี้มิได้มีผลต่อลักษณะความเป็นผู้นำของลูก ซึ่งนับได้ว่าผลที่ได้สอดคล้องกัน

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยยังไม่พบผลการวิจัยใดที่ศึกษาเรื่องนี้โดยตรงและชัดเจน ทำให้
 ไม่สามารถหาเหตุผลที่แน่นอนอ้างอิงได้ ซึ่งเพียงแต่ตั้งข้อสังเกตไว้ในที่นี้ว่า ลูกอาจจะเลือก
 เปลี่ยนแบบหรือยอมรับการอบรมเลี้ยงดูจากบุคคลใดบุคคลหนึ่ง คือ จากพ่อหรือแม่เพียงคนเดียว
 ที่ตนพอใจหรือตนเห็นว่าเก่งกว่าดีกว่า ฯลฯ ชไนเดอร์ (Schaffer, 1981 : 214
 citing Schneider, 1976) ก็ได้กล่าวถึงการเลียนแบบของเด็กชายและเด็กหญิงว่า
 การศึกษารวบรวมส่วนใหญ่พบว่าในช่วงเด็กเล็ก เด็กชายและเด็กหญิงเลียนแบบพฤติกรรมทั้งของ
 พ่อและของแม่ แต่เมื่อเขามีอายุมากขึ้น เขาจะให้ความสนใจตัวแบบพ่อหรือแบบแม่ที่เขาพอใจ
 มากกว่า และด้วยเหตุนี้ทำให้มองเห็นเด็กวัยรุ่นอาจมีการเลือกเลียนแบบพ่อหรือแม่ที่มีลักษณะ
 ความเป็นผู้นำที่เด็กวัยรุ่นพอใจ, อย่างไรก็ตาม นอกจากเด็กวัยรุ่นจะเลียนแบบพ่อและแม่แล้ว
 ดวงเดือน พันธมนารีน (ดวงเดือน พันธมนารีน 2520 : 13) ยังให้ข้อคิดว่า เด็กวัยรุ่น
 มีการเลือกเลียนแบบบุคคลอื่น ในสังคมที่เขานิยมและพอใจด้วย ดังนั้น จึงเป็นไปได้ว่า หากทั้ง
 พ่อและแม่ไม่มีลักษณะที่เขาพอใจ เขาจะเลือกเลียนแบบลักษณะที่เขาดึงดูดมาจากบุคคลอื่นได้
 ด้วยเหตุนี้จึงเป็นไปได้ว่า เด็กวัยรุ่นจะมีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นชายที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดู
 แตกต่างกับเด็กวัยรุ่นชายที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันน้อย และเปรียบเทียบ
 ลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นหญิงที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันกับเด็ก
 วัยรุ่นหญิงที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันน้อย

แม้ว่าในข้อ 1 ผลการวิจัยไม่พบความแตกต่างของลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่น
 แต่ผู้วิจัยก็ยังสนใจต่อไปว่า หากศึกษาเฉพาะในกลุ่มเด็กวัยรุ่นชายหรือเฉพาะในกลุ่มเด็กวัยรุ่นหญิง

จะมีผลแตกต่างกันออกไปหรือไม่ ซึ่งผลปรากฏว่า ไม่พบความแตกต่างของลักษณะความเป็นผู้นำของกลุ่มเด็กวัยรุ่นชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อและแม่ที่แตกต่างกันมากกับกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อและแม่ที่แตกต่างกันน้อย ส่วนของกลุ่มเด็กวัยรุ่นหญิงก็เช่นเดียวกัน ผลดังกล่าวจึงช่วยสนับสนุนเหตุผลที่กล่าวไว้ในข้อที่ 1 กล่าวคือ เด็กวัยรุ่นสามารถเลือกเลียนแบบบุคคลที่เขานิยมและพอใจ อันทำให้มีบุคลิกภาพคล้ายคลึงกัน ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อกับแม่ไม่มีอิทธิพลต่อลักษณะความเป็นผู้นำในเด็กวัยรุ่น และไม่ว่าจะแยกศึกษาเฉพาะเพศใดเพศหนึ่งด้วย ความเข้าใจตรงที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้จึงไม่ถูกต้อง

3. ผลการศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิงที่พ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากกับแตกต่างกันน้อย ปรากฏว่า ไม่พบความแตกต่างระหว่างความเป็นผู้นำในกลุ่มดังกล่าว ซึ่งทำให้กล่าวได้ว่า เด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิงมีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน แม้ว่าเขาเหล่านั้นจะได้รับ ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่ในระดับที่แตกต่างกันมากหรือแตกต่างกันน้อยก็ตาม ผลการวิจัยนี้ขัดกับผลการวิจัยของ อภิสิทธิ์ วงษา (อภิสิทธิ์ วงษา 2517 : 55) และผลวิจัยของ เปรมสิต ทศคະ (เปรมสิต ทศคະ 2516 : 71) โดย อภิสิทธิ์ วงษา ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับผิดชอบ การปรับตัว และลักษณะความเป็นผู้นำของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชายหญิงระดับชั้น ป.7 และ ม.ศ.3 และพบว่านักเรียนชายมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน เปรมสิต ทศคະ นั้นได้ศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนระดับ ม.ศ.3 ปีการศึกษา 2515 พบว่านักเรียนชายมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนหญิง เช่นกัน แต่จะเห็นว่าทั้งของ อภิสิทธิ์ วงษา และของ เปรมสิต ทศคະ ได้ทำการศึกษาตั้งแต่ปี 2515 และ 2516 ซึ่งก็เกินไปได้เนื่องมาจากสังคมไทยในเวลานั้นนิยมยกย่องให้ผู้ชายเป็นใหญ่หรือเป็นผู้นำ สังเกตได้จากหัวหน้าหน่วยงานหรือหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย แม้แต่ในครอบครัวไทยก็ยกให้เพศชายเป็นผู้นำ ในเมื่อชายไทยได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำมากกว่าหญิง จึงย่อมมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าหญิง โดยที่เด็กชายจะต้องเป็นผู้นำในภายหน้า เขาจึงได้รับการเตรียมตัวสำหรับเป็นผู้นำมากกว่าหญิง ซึ่งทำให้ผู้ชายมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่าหญิง

แต่อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุตม ส้าวางค์กุล (จุตม ส้าวางค์กุล 2519 : 57) และ ประยต เล็กล่าวาสดี (ประยต เล็กล่าวาสดี 2517 : 93) ที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 พบว่า เด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิงมีลักษณะ ความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังคมไทยกำลังตื่นตัวในเรื่องสิทธิเสรีภาพของสตรี ตามระบอบประชาธิปไตยและสังคมก็เปิดโอกาสให้ผู้หญิงสามารถเป็นผู้นำในตำแหน่งต่าง ๆ มากมาย เช่น ด้านการเมือง ด้านการศึกษา เป็นต้น ผลจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมดังกล่าวมีอิทธิพล ให้เด็กวัยรุ่นหญิงได้ตระหนักถึงสิทธิและความเสมอภาคกันระหว่างหญิงกับชาย อันเป็นเหตุให้หญิง และชายมีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน และผลดังกล่าวนี้ช่วยสนับสนุนให้มีการคัดค้านความเชื่อ ของคนทั่วไปว่า เพศชายมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่าเพศหญิง หรือเพศชายมีลักษณะหลาย ๆ ลักษณะ เหนือกว่าเพศหญิง ดังที่พ่อและแม่โดยทั่วไปให้การอบรมเลี้ยงดูหรือสั่งสอนให้แก่มารดาและ เพศหญิงในลักษณะที่แตกต่างกัน วีรยุทธ วิเชียรโยติ (วีรยุทธ วิเชียรโยติ 2515 : 23 - 26) เคยกล่าวไว้ว่า สภาพของสังคมไทยเป็นสังคมแบบไมตรีสัมพันธ์ บุคคลที่จะถือว่าเป็นกุลสตรี ที่ดีในสังคมนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีความเรียบร้อย อ่อนโยน ทำกิจกรรมใด ๆ จะต้องเป็นไปอย่าง ถูกต้องตามประเพณีนิยม การคิดนอกกรอบนอกทาง การปฏิบัติที่นำไปผิดแบบอย่างซึ่งสังคมกำหนดไว้ ไม่ถือว่าบุคคลนั้นมีลักษณะเป็นกุลสตรี ดังนั้น ด้วยค่านิยมนี้เองที่ทำให้บิดามารดา ครูหรือผู้ปกครอง ได้ให้การเอาใจใส่อบรมสั่งสอนบุตรหรือเด็กในความปกครองที่เป็นหญิงอย่างเข้มงวดมากกว่าบุตร หรือเด็กในความปกครองที่เป็นชาย แต่ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่า ควรที่จะให้การอบรมเลี้ยงดูหรือสั่ง สอนแวดล้อมที่เหมาะสมให้แก่เด็กหญิงและเด็กชายเหมือนกัน รูบวิท (Schaffer, 1981 : 156 citing Rubovit, 1975) ได้เห็นว่า ควรสั่งสอนให้เด็กหญิงและเด็กชายได้รับประสบการณ์ การเรียนรู้ ซึ่งรวมไปถึงการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบเดียวกันเพื่อว่าเขาจะได้มีความพร้อมที่จะสามารถ เผชิญกับงานหรือการแข่งขันต่าง ๆ ในชีวิตจริงเท่าเทียมกัน

4. ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของพ่อที่มีอาชีพแตกต่างกัน ผลการศึกษาปรากฏว่า พ่อที่มีอาชีพ แตกต่างกันให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อใช้ q-Statistic ทดสอบ ปรากฏผลว่า พ่อที่มีอาชีพเกษตร ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

น้อยกว่าพ่อที่มีอาชีพรับจ้าง ข้าราชการ รุรกิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพ่อที่มีอาชีพ ข้าราชการ ค้าขาย รุรกิด และรับจ้าง ไม่พบว่ามีความแตกต่างในการอบรมเลี้ยงดู นับว่าเป็นผล การศึกษาที่น่าสนใจประการหนึ่ง เพราะยังไม่มีการศึกษาวิจัยใดที่ศึกษาเปรียบเทียบในเรื่องนี้ อย่างไรก็ตาม เกื้อกูล ทาลิทธิ (เกื้อกูล ทาลิทธิ 2514 : 67) ได้เคยพบว่าพ่อแม่ที่มีฐานะ เศรษฐกิจต่ำ ให้การอบรมเลี้ยงดูที่เข้มงวดควบคุมเข้มมากกว่าพ่อแม่ที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจปานกลาง และสูง กฤตยา กฤษณาวุฒิ (กฤตยา กฤษณาวุฒิ 2514 : 58) ได้พบว่า พ่อแม่ที่มีระดับ การศึกษาต่ำ มีการฝึกระเบียบให้แกลูกและใช้การลงโทษที่รุนแรง ในขณะที่พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาสูง ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระมากกว่า จะเห็นได้ว่าฐานะ เศรษฐกิจและระดับการศึกษา เป็น ส่วนประกอบหนึ่งของการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นไปได้ที่ว่า พ่อที่มีอาชีพเกษตร ส่วนใหญ่ในประเทศไทยมีรายได้น้อยและมีความเป็นอยู่อย่างแร้นแค้นยากจนกว่าพ่อที่มีอาชีพข้าราชการ รุรกิด หรือแม้แต่รับจ้าง จึงให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันออกไป

5. ศึกษาวิเคราะห์ผลต่อเนื่องจากข้อ 4 ซึ่งพบว่าพ่อที่มีอาชีพแตกต่างกันให้การอบรม เลี้ยงดูแตกต่างกัน โดยศึกษาวิเคราะห์ต่อไปว่า ความแตกต่างในการอบรมเลี้ยงดูที่พบนี้จะส่งผลต่อ ลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นหรือไม่ ผลปรากฏว่า ลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่น แต่ละกลุ่ม (แยกตามอาชีพพ่อ) ไม่แตกต่างกัน ผลที่ได้มีสอดคล้องกับผลวิจัยต่าง ๆ ที่ผ่านมา ซึ่ง ส่วนใหญ่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันทำให้ลักษณะความเป็นผู้นำของลูกแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมองเห็นความเป็นไปได้ของผลดังกล่าวว่า เนื่องจากการศึกษาเรื่องการอบรมเลี้ยงดู ครั้งนี้ มุ่งเน้นด้านความเอาใจใส่มากกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งแตกต่างไปจากงานวิจัยของคนอื่น ๆ เช่น การเน้นด้านประชาธิปไตย-ฮัตตาธิปไตยของ วินิจ เกตุยา (วินิจ เกตุยา 2515 : 75) ฯลฯ ผลที่ได้จึงแตกต่างกัน และหากจะสรุปผลให้ถูกต้องแน่นอนสำหรับส่วนนี้ ควรจะสรุปผลว่า พ่ออาชีพต่างกันให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ต่างกันไม่ได้ทำให้ลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน

6. ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของแม่ที่มีอาชีพแตกต่างกัน ผลการศึกษาไม่พบว่า แม่ที่มีอาชีพ ต่างกันให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน ผลส่วนนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ เกื้อกูล ทาลิทธิ (เกื้อกูล ทาลิทธิ 2514 : 67) และ กฤตยา กฤษณาวุฒิ (กฤตยา กฤษณาวุฒิ 2514 : 58)

ที่พบว่า พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาและระดับเศรษฐกิจแตกต่างกัน ให้การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า การศึกษาของ เกื้อกุล ทาสี และ กฤตยา กฤษฏาวิฑู ไม่ได้เน้นว่าเป็นการอบรมเลี้ยงดูของพ่อหรือแม่ ฉะนั้น จึงอาจเป็นไปได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูที่ทั้งสองท่านที่ศึกษานั้นเป็นการอบรมเลี้ยงดูของบุคคลใดบุคคลหนึ่งตามที่ผู้ตอบคำถามการตั้งหรือคลงกัน การศึกษาครั้งนี้ได้แยกศึกษาพ่อและแม่เป็นสองฝ่าย และพบว่าพ่อที่มีอาชีพแตกต่างกันให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน ในขณะที่แม่ที่มีอาชีพแตกต่างกันให้การอบรมเลี้ยงดูไม่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้ผลที่ได้ทั้งหมดไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ เกื้อกุล ทาสี และของ กฤตยา กฤษฏาวิฑู

นอกจากนี้ผลการศึกษาที่ได้ไม่สอดคล้องกับ ฮอฟแมน (Schaffer. 1981 : 154 citing Hoffman. 1977) ซึ่งพบว่า แม่ที่มีงานทำมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมและทัศนคติบางด้านของลูกแตกต่างจากแม่ที่ไม่ทำงานทำหรือเป็นแม่บ้าน ในที่นี้ผู้วิจัยมองเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานี้แม้ว่าแม่จะมีอาชีพค้าขาย รับจ้าง ข้าราชการ แม่บ้าน หรือเกษตรก็ตาม แม่ในทุกอาชีพนี้ก็อาจสามารถอบรมเลี้ยงดูลูกได้ในระดับที่เท่าเทียมกับแม่ที่เป็นแม่บ้าน โดยที่แม่บ้านต้องเหน็ดเหนื่อยจากงานบ้านในขณะที่ลูกไปโรงเรียนเช่นเดียวกับแม่ที่ทำงานอื่น ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ยอมรับได้ว่าแม่ที่มีอาชีพต่างกัน สามารถให้การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลดังกล่าวสอดคล้องกับผลวิจัยของ อภิสิทธิ์ วงษา (อภิสิทธิ์ วงษา 2517 : 56) ที่ศึกษาจากนักเรียน ป.7 และ ม.ศ.3 ปีการศึกษา 2516 ทางภาคเหนือที่พบว่า นักเรียนที่มีแม่อาชีพต่างกัน ได้กรวยรุ่นมีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน ในที่นี้จึงอาจสรุปได้ว่า โดยสามัญสำนึกของความเป็นแม่ ไม่ว่าจะเป็นทำงานอาชีพใดเหน็ดเหนื่อยเพียงใด แม่ทุกคนต่างก็พยายามให้การอบรมเลี้ยงดูอย่างเต็มกำลังความสามารถ และนั่นคือ ผลการศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของแม่ต่างอาชีพกัน ซึ่งไม่พบว่าแตกต่างกัน

7. ศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่พ่อให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่่มาก กับพ่อที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย ผลปรากฏว่า พ่อที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย จะทำให้วัยรุ่นมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่าพ่อที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย ผลส่วนนี้สอดคล้องกับผลวิจัยของ วิมล เกตุขำ (วิมล เกตุขำ 2515 : 63) ซึ่งทำการศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็น

ผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประณต เล็กสวาลดี (ประณต เล็กสวาลดี 2517 : 107) ศึกษานักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เช่นกัน และพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ออฟแมน (Schaffer. 1981 : 55 citing Hoffman. 1977) ก็พบว่า พ่อที่มีส่วนร่วมอย่างมาก ในการให้การอบรมเลี้ยงดูลูกซึ่งมีผลทำให้เกิดพัฒนาการด้านความเป็นตัวของตัวเอง (Dependency) และความต้องการความสำเร็จ (Achievement) ในลูกทั้งชายและหญิง ดังนั้น จึงทำให้เชื่อกัน ได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูด้วยความเอาใจใส่จากพ่อมีอิทธิพลต่อการก่อเกิดลักษณะความเป็นผู้นำใน ตัวลูกอย่างแน่นอน

8. ศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นที่แม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากกับ แม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย ผลการศึกษาปรากฏว่า แม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบ เอาใจใสมากจะทำให้วัยรุ่นมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่าแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใสน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ แมคคอร์ด และคนอื่น ๆ (McCORD and others. 1962 : 274 - 279) ที่พบว่า เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการเอาใจใส่จากแม่มาก จะมีลักษณะความเป็นผู้นำ สูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการเอาใจใส่จากแม่น้อย และในทางตรงกันข้าม ถ้าแม่ไม่ยอมรับลูกหรือไม่เอาใจใส่ลูกเท่าที่ควร จะมีผลทำให้เด็กขาดความมั่นใจ คอยแต่จะทำตามผู้อื่น ขาดลักษณะด้าน ความเป็นผู้นำ ล้วน วินเดอร์ และ รอ (Winder and Rau. 1962 : 187) พบว่า การไม่เอาใจใส่ของแม่มีความสัมพันธ์ในทางลบกับลักษณะความเป็นผู้นำ กล่าวคือ เด็กคอยแต่จะทำ ตามผู้อื่น ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง นั่นคือ ขาดลักษณะความเป็นผู้นำนั่นเอง ดังนั้น พอสรุปได้ว่า เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการเอาใจใส่จากพ่อและแม่มากเท่าไร เด็กวัยรุ่นเหล่านั้นก็จะมีแนวโน้มว่า จะเป็น ผู้มีลักษณะความเป็นผู้นำมากขึ้นเท่านั้น

* ข้อ เสนอแนะ

ข้อ เสนอแนะสำหรับพ่อแม่

การอบรมเลี้ยงดูเป็นหน้าที่โดยตรงของพ่อแม่ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากมีความสำคัญและจำเป็นที่พ่อแม่จะต้องคำนึงถึงให้มากที่สุด เพราะนอกจากจะเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของเด็กแล้ว ความรักความเอาใจใส่ของพ่อแม่ ยังมีอิทธิพลในการเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีของเด็กอีกด้วย โดยเฉพาะเด็กที่พ่อแม่ให้ความรักเอาใจใส่มาก จะมีลักษณะความเป็นผู้นำมากกว่าพ่อแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและเอาใจใสน้อย นอกจากนี้พ่อแม่ควรสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองกับเด็ก ให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกมากพอ ข้อสำคัญพ่อแม่จะต้องเป็นคนมีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของเด็กและฝึกให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเอง เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมลักษณะความเป็นผู้นำได้

ข้อ เสนอแนะสำหรับผู้วิจัยต่อไป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบปัญหาที่น่าสนใจมากมาย จึงขอเสนอแนะเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่จะทำวิจัยต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ศึกษากับนักเรียนในระดับอื่น ๆ คือ ระดับอุดมศึกษา ระดับประถมศึกษา ฯลฯ หรือนักเรียนต่างจังหวัดหรือภาคต่าง ๆ ของประเทศ และนำผลที่ได้มาพิจารณาเปรียบเทียบกัน

2. ควรทำการศึกษาหาความสัมพันธ์หรืออิทธิพลของ ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดู ^{ต่าง}ระหว่างพ่อแม่ที่มีต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความเกรงใจ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น

3. ควรทำการศึกษาในทัศนะของพ่อแม่บ้าง กล่าวคือ การศึกษาครั้งนี้เน้นศึกษาการรับรู้ของลูกที่รับรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อกับของแม่ การเปลี่ยนไปสลับถามพ่อและแม่บ้างอาจให้อะไรที่แตกต่างออกไปได้ / นอกจากนี้ในการศึกษานี้ยังได้กำหนดศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่าง (ลูก) ซึ่งรับรู้การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ไม่แตกต่างจากที่พ่อแม่ตอบเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

ของตนเอง (เกณฑ์คะแนนแตกต่างกันได้ไม่เกิน 10) การกำหนดเช่นนี้เป็นการจำกัดกลุ่มตัวอย่าง
มากเกินไป ซึ่งการรับรู้ที่แตกต่างกันน่าจะส่งผลที่แตกต่างกันได้ จึงควรได้พิจารณาศึกษาแก้ไขข้อหา
ข้อนี้ในโอกาสต่อไปด้วย *

4. ควรได้ขยายพิจารณาความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่ที่แตกต่างกันมาก
 กับแตกต่างกันน้อยนั้น ไปในด้านต่าง ๆ ด้วย เช่น เมื่อแตกต่างกันน้อยนี้พ่อและแม่ให้ความเอาใจใส่
 อย่างมากทั้งคู่ หรือพ่อและแม่ให้ความเอาใจใสน้อยทั้งคู่ หรือพ่อและแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบ
 อดตาริปไตยทั้งคู่ หรือแบบประชาธิปไตยทั้งคู่ ซึ่งคาดว่าจะผลของความแตกต่างที่เกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ
 นี้จะส่งผลแตกต่างกันต่อตัวแปรในตัวลูกอย่างน่าสนใจทีเดียว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ✓ เกื้อกุล ทาสี การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประกิตและบุคลิกภาพของบุคคลจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 191 หน้า
อัดสำเนา
- กฤตยา กฤษณาภาณุ การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประกิตและบุคลิกภาพของบุตรที่บิดามารดามีระดับการศึกษาต่างกัน วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 150 หน้า
อัดสำเนา
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเอง กับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี วิทยานิพนธ์ กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 104 หน้า
อัดสำเนา
- ✓ ดวงเดือน พันธ์มณาริน ตำราจิตวิทยาเบื้องต้น เล่มที่ 1 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 132 หน้า
- ✓ ทวีรัตน์ รัตนคม "ครอบครัวสัมพันธ์" พัฒนาการครอบครัวและเด็ก สมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย 2513, 403 หน้า
- ✓ นพรัตน์ สัมประสงค์ ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่และลักษณะความเป็นผู้นำ วิทยานิพนธ์ กค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 120 หน้า
อัดสำเนา
- นรา สัมประสงค์ ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่และการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ วิทยานิพนธ์ กค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 101 หน้า
อัดสำเนา
- ✓ ประณต เล็กล่าวาสดี ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การพึ่งผู้อื่น พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำและความรู้สึกรับผิดชอบ วิทยานิพนธ์ กค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 116 หน้า
อัดสำเนา

✓ เปรมจิต ทศตะ ความสัมพันธ์ระหว่างการประมาณค่าตน ลักษณะความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ความสามารถในการแก้ปัญหา ปรินญาณิพนธ์ กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

2516, 101 หน้า ฮัดสำเนา

✓ ไพศาล กิจเพชร "ลักษณะการเป็นผู้นำ" วารสารพัฒนาชุมชน 10(89) : 7 - 16 กุมภาพันธ์

2513

✓ บุทร มีสิริ "การเป็นผู้นำในสังคมประชาธิปไตย" พัฒนาชุมชน 104 : 62 - 65 สิงหาคม

2513

รัตนา ปัญทิพย์ ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลและการ

ปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรินญาณิพนธ์ กค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2522, 74 หน้า ฮัดสำเนา

✓ ล้วน ล้ายยศ และ อังคณา ล้ายยศ สถิติวิทยาทางการศึกษา วัฒนาพานิช 2522, 286 หน้า

วิมล เกตุยา การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับความคิดสร้างสรรค์

ความเป็นผู้นำ และความวิตกกังวลของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ในจังหวัดสุโขทัย ปรินญาณิพนธ์

กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 106 หน้า

✓ วันเพ็ญ อาบูการ การศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพเก็บตัว

หรือแสดงตัว กับการยอมรับตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายรุ่นในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัด

ธนบุรี ปรินญาณิพนธ์ กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2512, 163 หน้า ฮัดสำเนา

วีระยุทธ วิเชียรไพบ ทฤษฎีสังคมมิติสัมพันธ์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515,

36 หน้า

สุมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย พัฒนาการเด็ก โรงพิมพ์วิบูลย์กิจ 2518

✓ สุมาน กำนัด การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีผลต่อการปรับตัวของเด็ก ปรินญาณิพนธ์ กค.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 64 หน้า ฮัดสำเนา

✓ สุจินต์ ปริขามารถ ความคิดสร้างสรรค์ ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่

ประพฤติกว้างและที่ขัดกับสังคม ปรินญาณิพนธ์ กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

2515, 93 หน้า ฮัดสำเนา

- ✓ สิทธิโชค วรรณสันติกุล การศึกษามโนภาพเกี่ยวกับตน ความแตกต่างระหว่างตนและความเข้าใจ
ในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 7 ปรินญาธิพนธ์ กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
 ประสานมิตร 2514, 96 หน้า ฮัดสำเนา
- ✓ อภิลิทธิ์ วงษา ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกกับผิวดอก การปรับตัว และลักษณะความเป็นผู้นำ
ของนักเรียนชั้น ป.7 และ ม.ค.3 ในเขตเทศบาลเมืองตาก ปรินญาธิพนธ์ กค.ม.
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 69 หน้า
- อานนท์ อาภาภิรมย์ มนุษย์กับสังคม : สังคมและวัฒนธรรมไทย โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ 2515,
 359 หน้า
- ✓ จุตม ส้าอาจค์กุล ลักษณะความเป็นผู้นำ ความเคร่งครัดและความเชื่อมั่นในตนเองของวัยรุ่นไทย
ภาคกลาง ปรินญาธิพนธ์ กค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519,
 72 หน้า ฮัดสำเนา
- ✓ Allport, Gordon W. Pattern and Growth in Personality. New York, Holt,
 Rinehart and Winston, 1961. 593 p.
- ✓ Ayer and Bernrueter. "A Study of the Relationship between Discipline
 and Personality Traits in Little Children," Journal of Genetic
Psychology. 15 : 167 - 170, 1937.
- ✓ Baldwin, Alfred L. "Socialization and Parent-Child Relationship,"
Child Development. vol.19, September 1948.
- ✓ Barnard, C.I. The Function of the Executive. Cambridge, Mass., 1968.
 334 p.
- Baruch, D. New Ways in Discipline. New York, McGraw-Hill Book
 Company, Inc., 1949. 280 p.
- Bleck, V.L. "Conflicts of Adolescents with Their Mothers," Journal
of Abnormal and Social Psychology. vol.32, 1937.
- ✓ Bronfenbrenner, Urie. Two Worlds of Childhood. U.S. and U.S.S.R.,
 London, Allen, 1970. 190 p.
- Cronbach, Lee Joseph. Educational Psychology. New York, Harcourt,
 Brace, 1954. 628 p.

- ✓ Dugger, Jame A. "A Study of Mecesurable Personal Factors of Leaders and Non-Leaders Among University Woman," Dessertation Abstract. 30 : 1817-A, 1969.
- Fiedler, Fred E. A Theory of Leadership Effectiveness. New York, McGraw-Hill Book Co., 1961. 310 p.
- Flemming, C.M. Adolescence. London, Routledge and Kegan Paul, Ltd., 1957. 262 p.
- Garrett, Henry E. Statistics in Psychology and Education. Bombay, Vakins, Feffer and Simons Privated, Ltd., 1966. 491 p.
- Horace, B. English. Dynamics of Child Development. Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1961. 461 p.
- ✓ Hurlock, E.B. Adolescent Development. McGraw-Hill Book Company, 1950. 719 p.
- Lindquist, E.F. Design and Experiments in Psychology and Education. Bonton, Houghton Mifflin, 1965. 393 p.
- ✓ Mussen, Paul Henry and others. Child Development and Personality. New York, Harper and Brother, 1956. 445 p.
- Painter, J.J. "An Investigation of the Relationship between Self-Confidence, Persuasibility and Related Behavior Among Males," Dessertation Science. 29 : 760B, 1968.
- Rogers, C.R. "The Organization of Personality," American Psychologists. 2 : 117, December 1972.
- Siegelman, Marvin. "Evaluation of Bronfenbrenner's Questionnaire for Children Concerning Parental Behavior," Child Development. 36 : 162 - 172, 1967.
- Schaffer, Kay F. Sex Roles and Human Behavior. Cambridge, Massachusetts, Winthrop Publishers, Inc., 1981. 392 p.
- ✓ Stogdill, R.M. "Personal Factors Associated with Leadership," Survey of Literature. in Leadership, C.A. Gibt, Penguin Books, Inc., Maryland, 1969. 91 - 133 p.
- Stott, L.H. "Parental Attitude of Farm, Town and City Parent in Relation of Certain Personality Adjustment in their Children," Journal of Social Psychology. 11 : 325 - 339, February 1940.

- ✓ Tead, Ordway. The Art of Leadership. New York, McGraw-Hill, 1963. 308 p.
- ✓ Terrel, Jr., Glemn and Joy Shreffler. "A Developmental Study of Leadership," Jorunal of Educational Research. 50(2) : 69 - 102, October 1958.
- ✓ Watson, G. "Some Personality Differences in Children Related to Strict of Permissive Parental Discipline," Journal of Psychology. 35 : 237 - 249, 1957.
- Winer, B.J. Statistical Principle in Experimental Design. New York, McGraw-Hill Book Company, 1962. 672 p.
- Winder, Alvin E. and M. Rau. Adolescence Contemporary Studies. New York, Van Nostrand Reinhold, 1962. 335 p.

การพัฒนาก

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	5.062	17	4.520
2	4.046	18	5.655
3	5.205	19	8.944
4	4.520	20	2.202
5	4.094	21	5.035
6	6.164	22	6.845
7	6.412	23	8.353
8	4.308	24	3.951
9	6.508	25	3.805
10	5.016	26	3.077
11	3.791	27	4.494
12	6.247	28	2.250
13	6.696	29	5.227
14	3.200	30	7.619
15	3.643	31	6.293
16	3.715	32	4.422

ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	2.3818	14	2.3317
2	3.0148	15	3.9487
3	3.3843	16	6.1154
4	3.9608	17	5.1982
5	2.2136	18	4.8082
6	2.9005	19	3.5520
7	2.6858	20	3.3824
8	3.2713	21	2.5743
9	4.0655	22	3.4604
10	3.0172	23	3.3996
11	4.2286	24	3.8876
12	4.2463	25	5.0962
13	3.5830		

ตาราง 17 ค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-ratio) เปรียบเทียบการรับรู้ การอบรมเลี้ยงดู ระหว่าง
ผลจากการสอบถามพ่อกับลูก และระหว่างผลจากการสอบถามแม่กับลูก

การอบรมเลี้ยงดูของพ่อ				t	การอบรมเลี้ยงดูของแม่				t
สอบถามลูก		สอบถามพ่อ			สอบถามลูก		สอบถามแม่		
คะแนน		คะแนน			คะแนน		คะแนน		
รวม	เฉลี่ย	รวม	เฉลี่ย		รวม	เฉลี่ย	รวม	เฉลี่ย	
118	3.69	126	3.94	1.96	108	3.38	117	3.66	1.80
138	4.31	120	3.75	-2.24	137	4.28	126	3.94	-3.32
91	2.84	85	2.66	.83	91	2.84	86	2.53	1.93
102	3.18	89	2.78	2.50	95	2.97	117	3.66	2.60
120	3.84	113	3.53	2.10	111	3.47	134	4.19	3.01
126	3.94	118	3.69	1.84	108	3.38	119	3.72	2.61
99	3.09	103	3.22	1.32	106	3.31	115	3.59	1.90
106	3.31	99	3.09	1.70	112	3.50	118	3.69	1.81
89	2.78	95	2.97	1.93	105	3.28	113	3.53	1.90
97	3.03	102	3.19	1.73	102	3.18	110	3.44	.79
102	3.19	98	3.06	1.65	114	3.56	107	3.34	1.94
101	3.16	107	3.34	1.84	96	3.00	85	2.66	1.81
99	3.09	103	3.22	1.80	102	3.19	95	2.97	1.70
114	3.56	110	3.44	1.61	87	2.72	94	2.94	1.81
120	3.75	112	3.50	1.50	151	4.72	127	3.97	3.02
113	3.53	95	2.97	2.71	108	3.38	113	3.53	1.80
100	3.13	105	3.28	1.50	92	2.88	104	3.25	1.79
99	3.09	103	3.22	1.41	101	3.16	95	2.97	1.70
105	3.28	108	3.38	.91	59	1.84	84	2.63	5.07
107	3.34	101	3.16	1.01	104	3.25	97	3.03	1.93

$$t_{.05} = 2.042$$

คำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความรู้สึกของท่านที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของพ่อและแม่ แต่ละข้อไม่มีคำตอบถูกหรือผิด คำตอบที่ดีที่สุด คือ คำตอบที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน

การตอบแบบสอบถาม

ข้อความ (0) เมื่อฉันทำผิด พ่อตำหนิหรือตีฉันต่อหน้าคนอื่น

เมื่ออ่านข้อความนี้แล้วก็พิจารณาความรู้สึกของท่านว่า เป็นความรู้สึกตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากน้อยเพียงใด สมมติว่าข้อความนี้ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ท่านก็กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องมากที่สุด ดังตัวอย่าง

	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงบ้าง	ไม่จริงเลย
(0) เมื่อฉันทำผิด พ่อตำหนิหรือตีฉันต่อหน้าคนอื่น	✓				

ข้อสังเกตในการตอบ

1. ควรกาเครื่องหมาย ✓ ลงในกระดาษคำตอบให้ตรงกับข้อที่อ่านในแบบสอบถามข้อหนึ่ง ๆ ท่านจะได้เพียงช่องเดียวเท่านั้น
2. ขอให้ตอบให้ตรงกับความรู้สึกของท่านที่เกิดขึ้นครั้งแรก ไม่ควรคิดข้อใดข้อหนึ่งนานเกินไป
3. คำตอบของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับ และไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อท่าน ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

เพศ _____

	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง บ้าง	ไม่จริง เลย
1. พ่อรู้จักเพื่อนสนิทของฉัน					
2. พ่อจะให้กำลังใจฉันเมื่อฉันผิดหวังและเสียใจ					
3. พ่อคอยเป็นห่วงฉันในทุก ๆ เรื่อง					
4. ทุกครั้งที่ฉันสามารถแก้ปัญหาได้ พ่อชมว่าฉัน เป็นคนเก่ง					
5. พ่อยอมรับฟังความคิดเห็นของฉันเสมอ					
6. พ่อให้ข้อเสนอแนะแก่ฉันในการทำสิ่งต่าง ๆ เสมอ					
7. พ่อปฏิบัติต่อฉันอย่าง เสมอต้นเสมอปลาย					
8. พ่อยินดีรับฟัง เรื่องกวนใจของฉันเสมอ					
9. เมื่อฉันไม่สบายใจ พ่อมักสังเกตเห็นเสมอ					
10. พ่อรู้ใจฉันมากกว่าคนอื่น					
11. พ่อรู้เรื่องส่วนตัวต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวฉันมากที่สุด					
12. พ่อขอให้ฉันร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใน ครอบครัว					
13. พ่อยกย่องชมเชยฉัน เมื่อฉันทำสิ่งที่ดี					
14. ในการลอบแต่ละครั้ง พ่อเอาใจช่วยฉันเสมอ					
15. พ่อให้รางวัลหรือกล่าวชมเชยเมื่อฉันได้ผลการเรียน ดีเยี่ยม					
16. เมื่อฉันมีงานที่ต้องออกแสดงครั้งใด พ่อมักไปชม และให้กำลังใจเสมอ					

	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง บ้าง	ไม่จริง เลย
17. พ่อมักเป็นผู้ลงโทษเมื่อฉันมีผลการเรียนตกต่ำ					
18. พ่อไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกับฉันเลย					
19. พ่อมักจะลงโทษฉันหนักเบาตามอารมณ์ โดย ไม่คำนึงว่าฉันได้ทำผิดมากน้อยเพียงใด					
20. พ่อมักไปเที่ยวนอกบ้านกับฉัน					
21. พ่อมักจะไปเป็นเพื่อนฉันในที่ฉันไม่เคยไป					
22. ฉันรู้สึกไม่สบายใจ เมื่อต้องไปไหนกับพ่อ					
23. ถ้าฉันจะ ไปเที่ยวกับเพื่อนในวันหยุด ฉันไม่ต้อง ขออนุญาตพ่อก่อน					
24. พ่อสอนฉันในเรื่องที่ฉันอยากรู้อยากเห็น					
25. พ่อมักมีของฝากมาให้ฉันเล่นในเทศกาลต่าง ๆ เช่น ปีใหม่ วันเกิด ฯลฯ					
26. เมื่อฉันทำผิดพ่อพูดปลอบโยนฉัน					
27. พ่อมักจะเอาใจใส่คอยช่วยเหลือฉันทำงานหรือ ทำการบ้าน					
28. พ่อพูดจาปลอบใจฉันเมื่อฉันไม่สบายใจ					
29. พ่อสนับสนุนให้ฉันเล่นดนตรี กีฬา หรืองานอดิเรก อื่น ๆ ที่ฉันชอบ					
30. ถ้าทางโรงเรียนเชิญผู้ปกครองมาร่วมงาน พ่อจะ มาร่วมด้วยทุกครั้ง					

	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง ไม่จริง บ้าง เลย
31. พ่ออนุญาตให้ฉันพาเพื่อน ๆ มาเที่ยวที่บ้านในวันหยุด				
32. เมื่อฉันไม่สบาย พ่อรีบพาฉันไปหาหมอทันที				

เพศ _____

	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง บ้าง	ไม่จริง เลย
1. แม่รู้จักเพื่อนสนิทของฉัน					
2. แม่จะให้กำลังใจฉันเมื่อฉันผิดหวังและเสียใจ					
3. แม่คอยเป็นห่วงฉันในทุก ๆ เรื่อง					
4. ทุกครั้งที่ฉันสามารถแก้ปัญหาได้ แม่ชมว่าฉัน เป็นคนเก่ง					
5. แม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของฉันเสมอ					
6. แม่ให้ข้อแนะนำแก่ฉันในการทำสิ่งต่าง ๆ เสมอ					
7. แม่ปฏิบัติต่อฉันอย่าง เสมอต้น เสมอปลาย					
8. แม่ยินดีรับฟัง เรื่องกลุ้มใจของ ฉันเสมอ					
9. เมื่อฉันไม่สบายใจ แม่ก็สังเกตเห็นเสมอ					
10. แม่รู้ใจฉันมากกว่าคนอื่น					
11. แม่รู้เรื่องส่วนตัวต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวฉันมากที่สุด					
12. แม่ขอให้ฉันร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง ในครอบครัว					
13. แม่ยกย่องชมเชยฉัน เมื่อฉันทำสิ่งที่ดี					
14. ในการสอบแต่ละครั้ง แม่เอาใจช่วยฉันเสมอ					
15. แม่ให้รางวัลหรือกล่าวชมเชย เมื่อฉันได้ผล การเรียนดี					
16. เมื่อฉันมีงานที่ต้องออกแสดงครั้งใด แม่มักไปชม และให้กำลังใจเสมอ					

	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง บ้าง	ไม่จริง เลย
17. แม่รักเป็นผู้ลงโทษเมื่อฉันมีผลการเรียนตกต่ำ					
18. แม่ไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกับฉันเลย					
19. แม่มักจะลงโทษฉันหนักเบาตามอารมณ์ โดยไม่ คำนึงว่าฉันได้ทำผิดมากน้อยเพียงใด					
20. แม่รักไปเที่ยวนอกบ้านกับฉัน					
21. แม่รักจะไปเป็นเพื่อนฉัน ในที่ที่ฉันไม่เคยไป					
22. ฉันรู้สึกไม่สบายใจ เมื่อต้องไปไหนกับแม่					
23. ถ้าฉันจะไปเที่ยวกับเพื่อนในวันหยุด ฉันไม่ต้อง ขออนุญาตแม่ก่อน					
24. แม่สอนฉันในเรื่องที่ฉันอยากรู้อยากเห็น					
25. แม่รักมีของฝากมาให้ฉันเล่นในเทศกาลต่าง ๆ เช่น ปีใหม่ วันเกิด ฯลฯ					
26. เมื่อฉันทำผิดแม่พูดปลอบโยนฉัน					
27. แม่รักจะเอาใจใส่คอยช่วยเหลือฉันทำงานหรือ ทำการบ้าน					
28. แม่พูดจาปลอบใจฉัน เมื่อฉันไม่สบายใจ					
29. แม่สนับสนุนให้ฉันเล่นดนตรี กีฬา หรืองานอดิเรก อื่น ๆ ที่ฉันชอบ					
30. ถ้าทางโรงเรียนเชิญผู้ปกครองมาร่วมงาน แม่จะ มาร่วมด้วยทุกครั้ง					

	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง บ้าง	ไม่จริง เลย
31. แม่อนุญาตให้สหพเพื่อน ๆ มาเที่ยวที่บ้าน ในวันหยุด					
32. เมื่อฉันไม่สบาย แม่รับพาฉันไปหาหมอทันที					

ตอนที่ 2

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ข้อความ	เป็น จริงที่สุด	ค่อนข้าง เป็นจริง	ไม่แน่ใจ	ไม่ค่อย เป็นจริง	ไม่จริง เลย
1. ข้าพเจ้าเอาคำแนะนำของผู้อื่นมาใช้ในการ ปฏิบัติงาน					
2. ข้าพเจ้าทำให้คนที่ทำงานร่วมกับข้าพเจ้ารู้สึก สบายใจในขณะที่เขาสนทนากับข้าพเจ้า					
3. ข้าพเจ้ามีความเป็นกันเองและติดต่อการงาน ได้สะดวก					
4. ข้าพเจ้าหวังให้เพื่อนร่วมงานทำงานเต็ม ความสามารถของเขา					
5. ข้าพเจ้าเต็มใจที่จะอธิบายถึงการปฏิบัติงาน ของข้าพเจ้าให้คนอื่นทราบ					
6. ข้าพเจ้าทำงานด้วยความเข้มแข็ง					
7. ข้าพเจ้าเป็นคนเข้าใจคนอื่นง่าย					
8. ข้าพเจ้าแสดงความพอใจเมื่อเพื่อนของ ข้าพเจ้าทำงานดี					
9. ข้าพเจ้ากระตุ้นเพื่อนของข้าพเจ้าให้มีความ พยายามมากขึ้นกว่าเดิม					
10. ข้าพเจ้าเต็มใจยินยอมเมื่อคนอื่นไม่เห็นด้วย กับข้าพเจ้า					

ข้อความ	เป็น จริงที่สุด	ค่อนข้าง เป็นจริง	ไม่แน่ใจ	ไม่ค่อย เป็นจริง	ไม่จริง เลย
11. ข้าพเจ้าชอบใช้ความคิดเห็นของตัวเอง					
12. ข้าพเจ้ารังเกียจที่จะรู้จักกับคนที่ไม่เคยรู้จักกัน มาก่อน					
13. ข้าพเจ้ามักหมดความอดทนต่อคนอื่นได้ง่าย					
14. เพื่อนของข้าพเจ้าชอบมาเล่าความลับ ของเขาให้ข้าพเจ้าฟัง					
15. ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้าตั้งใจจะทำงานอะไร สักอย่างหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อโลกอย่างมหาศาล					
16. ข้าพเจ้ามักหลีกเลี่ยง เพื่อไม่ต้องการพบกับ เหตุการณ์ร้ายแรง					
17. เมื่อมีเหตุการณ์ร้ายแรงข้าพเจ้ารู้สึก เคร่งเครียดและกังวลใจ					
18. เพื่อนมักจะชวนข้าพเจ้าทำงานในกลุ่ม					
19. เมื่อข้าพเจ้ามีเงินข้าพเจ้าเต็มใจที่จะเลี้ยง อาหารแก่เพื่อน					
20. ข้าพเจ้าชอบคล้อยตามเสียงหมู่มาก ไม่ว่าความเห็นนั้นจะถูกหรือผิดประการใด					
21. เมื่อข้าพเจ้าคิดว่าสิ่งที่ข้าพเจ้าทำนั้นถูกต้อง ด้วยเหตุผลแล้ว ข้าพเจ้าก็มักจะลงมือทำทันที โดยไม่ลังเลใจ					
22. เพื่อนของข้าพเจ้าแสดงความรู้สึกเป็นกันเอง กับข้าพเจ้า					

ข้อความ	เป็น จริงที่สุด	ค่อนข้าง เป็นจริง	จริง ปานกลาง	ไม่ค่อย เป็นจริง	ไม่จริง เลย
23. ตามปกติข้าพเจ้า เป็นคนมีนิสัยร่า เริง					
24. เมื่อมีงานให้ข้าพเจ้า เลือก ข้าพเจ้า มักจะอาสา เลือกทำงานง่าย ๆ					
25. ข้าพเจ้ายอมรับความคิดเห็นของ เพื่อนร่วมงาน					

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

มกราคม 2525

เรียน ผู้ปกครองนักเรียน

เนื่องด้วยดิฉันกำลังทำวิจัยเพื่อประกอบการศึกษาชั้นปริญญาโท สาขาจิตวิทยา ในการนี้ จำเป็นจะต้องได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากท่าน ซึ่งเรียนมาเพื่อขอความกรุณาจากท่าน ได้โปรดตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงที่สุด ผู้วิจัยหวังในความร่วมมืออย่างยิ่งจากท่าน และขอรับรองว่าผลที่ได้จะนำมาใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น อันเป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

เมื่อท่านตอบแบบสอบถามนี้แล้ว กรุณาส่งคืนแก่ผู้วิจัยโดยด่วนด้วย ขอขอบพระคุณท่านที่ได้ให้ความกรุณาในครั้งนี้

ราตรี ภู่วิภาตาวรรณ

รายละเอียดส่วนตัว

1. ข้าพเจ้ามีฐานะเป็น ☐ พ่อ ☐ แม่2. อาชีพของข้าพเจ้า คือ ☐ ข้าราชการ☐ ค้าขาย☐ เกษตร☐ รับจ้าง☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ข้อความ	จริง	จริง	จริง	จริง	ไม่จริง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	บ้าง	เลย
1. ข้าพเจ้ารู้สึกเพื่อนสนิทของลูก					
2. ข้าพเจ้าจะให้กำลังใจแก่ลูก เมื่อลูกผิดหวัง และเสียใจ					
3. ข้าพเจ้าคอยเป็นห่วงลูกในทุก ๆ เรื่อง					
4. ทุกครั้งที่ลูกสามารถแก้ปัญหาได้ ข้าพเจ้าชมว่า ลูกเป็นคนเก่ง					
5. ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นของลูกเสมอ					
6. ข้าพเจ้าให้ข้อเสนอแนะแก่ลูกในการทำสิ่งต่าง ๆ เสมอ					
7. ข้าพเจ้าปฏิบัติต่อลูกอย่าง เสมอต้น เสมอปลาย					
8. ข้าพเจ้ายินดีรับฟัง เรื่องกลุ้มใจของลูกเสมอ					
9. เมื่อลูกไม่สบายใจ ข้าพเจ้ามักสังเกตเห็นเสมอ					
10. ข้าพเจ้ารู้ใจลูกมากกว่าคนอื่น					

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง บ้าง	ไม่จริง เลย
11. ข้าพเจ้ารู้เรื่องส่วนตัวต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวลูก มากที่สุด					
12. ข้าพเจ้าขอให้ลูกร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่องในครอบครัว					
13. ข้าพเจ้ายกย่องชมเชยลูก เมื่อลูกทำสิ่งที่ดี					
14. ในการสอบแต่ละครั้ง ข้าพเจ้าเอาใจช่วยลูก เสมอ					
15. ข้าพเจ้าให้รางวัลหรือกล่าวชมเชยเมื่อลูก ได้ผลการเรียนดีขึ้น					
16. เมื่อลูกมีงานที่ต้องออกแสดงครั้งใด ข้าพเจ้า ไปชมและให้กำลังใจเสมอ					
17. ข้าพเจ้ามักเป็นผู้ลงโทษเมื่อลูกมีผลการเรียน ตกต่ำ					
18. ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกับลูกเลย					
19. ข้าพเจ้ามักจะลงโทษลูกหนักเบาตามอารมณ์ โดยไม่คำนึงว่าลูกได้ทำผิดมากน้อยเพียงใด					
20. ข้าพเจ้ามักไปเที่ยวนอกบ้านกับลูก					
21. ข้าพเจ้ามักจะไปเป็นเพื่อนลูก ในที่ที่ลูก ไม่เคยไป					
22. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจเมื่อต้องไปไหนกับลูก					

ข้อความ	จริง	จริง	จริง	จริง	ไม่จริง
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	บ้าง	เลย
23. ถ้าลูกจะไปเที่ยวกับเพื่อนในวันหยุด ลูกไม่ต้อง ขออนุญาตข้าพเจ้าก่อน					
24. ข้าพเจ้าสอนลูกในเรื่องที่ลูกอยากรู้ อยากเห็น					
25. ข้าพเจ้ามักมีของฝากให้ลูกเล่นในเทศกาลต่าง ๆ เช่น ปีใหม่ วันเกิด ฯลฯ					
26. เมื่อลูกทำผิด ข้าพเจ้าพูดปลอบโยนลูก					
27. ข้าพเจ้ามักจะเอาใจใส่คอยช่วยเหลือลูกทำงาน หรือทำการบ้าน					
28. ข้าพเจ้าพูดจาปลอบใจลูก เมื่อลูกไม่สบายใจ					
29. ข้าพเจ้าสนับสนุนให้ลูกเล่นดนตรี					
30. ถ้าทางโรงเรียนเชิญผู้ปกครองมาร่วมงาน ข้าพเจ้าจะมาร่วมด้วยทุกครั้ง					
31. ข้าพเจ้าอนุญาตให้ลูกพาเพื่อน ๆ มาเที่ยวที่บ้าน ในวันหยุด					
32. เมื่อลูกไม่สบาย ข้าพเจ้ารีบพาลูกไปหาหมอ ทันที					

ความแตกต่างในการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่ที่มีต่อ
ลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่น

บทคัดย่อ

ของ

ราตรี ภู่วิภาตาวรรณ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน 2525

84

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาอิทธิพลของความแตกต่างในการอบรมเลี้ยงดูระหว่าง พ่อและแม่ที่มีต่อลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นทั้งหมด เด็กวัยรุ่นเพศเดียวกัน และเด็กวัยรุ่นต่างเพศกัน ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างในการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและระหว่างแม่ที่มีอาชีพต่างกัน รวมทั้งศึกษาผลของความแตกต่างดังกล่าวที่มีต่อลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่น

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 240 คน ซึ่งสุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย มาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของแม่ และแบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย t-test และ F-test ผลปรากฏว่า ความแตกต่างในการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อและแม่ที่แตกต่างกันมากกับแตกต่างกันน้อย ไม่ทำให้เด็กวัยรุ่นมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน รวมทั้งไม่ทำให้เกิดความแตกต่างในลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่นเพศเดียวกัน และของเด็กวัยรุ่นต่างเพศกันด้วย สำหรับผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูระหว่างพ่อที่มีอาชีพต่างกัน พบว่าพ่อที่มีอาชีพต่างกันให้การอบรมเลี้ยงดูต่างกัน แต่ผลของความแตกต่างนี้ไม่มีอิทธิพลต่อลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่น สำหรับแม่นั้นปรากฏว่าแม่ที่มีอาชีพต่างกันให้การอบรมเลี้ยงดูไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้ยังพบอีกว่า เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากทั้งจากพ่อและจากแม่ มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่น้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE EFFECT OF THE DIFFERENCE BETWEEN CHILD REARING
BY FATHER AND BY MOTHER ON ADOLESCENT'S LEADERSHIP

AN ABSTRACT

BY

RATEE PUAVIPADAWAT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

April 1982

The purpose of the research was to study the effect of the difference between child rearing by father and by mother on leadership characteristics of the entire group of the adolescents, the same sex and the opposite sex groups of adolescents. It also aimed to study the difference of child rearing among fathers and among mothers in different occupational groups.

The sample in this research composed of 240 M.S.4 students who were randomly drawn from 4 government secondary schools in Bangkok during the academic year 1981. The instruments for data collection consisted of Child Rearing by Father Questionnaire, Child Rearing by Mother Questionnaire and Leadership Behavior Description Questionnaire.

By analyzing the data with t-test and F-test, the results showed that the difference between child rearing by father and by mother had no effect on leadership characteristics of adolescents in the entire group, in the same sex or the opposite sex group. The results also showed significantly difference (at .05 level) in child rearing practice among fathers in different occupational groups. This difference between child rearing among father had no effect on adolescent's leadership characteristics. There was no difference in child rearing among mothers in different occupational groups. It was also found that more supportive parents had more effect on adolescents' leadership characteristics than the less supportive parents.